

ΕΡΑΤΩ

---

1 ΜΑΙΟΥ 1861 — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΛΑΜΒΕΡΤΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ.

(Συνέχεια, *ἴδε φυλλάδιον 8.*)

— Ἀλλὰ τέλος, ἐπανελάβην ὁ Λαμβέρτος, ἐν ἐλλείψει τοῦ συζύγου τὸν ὁποῖον σοὶ εἶχον ἐκλέξει, δὲν βλέπω διατι, ἀφοῦ ὁ νέος ἐκεῖνος σὲ ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀγαπᾷς ἀναμφιβόλως, δὲν βλέπω διατι δὲν ἤθελον δώσει τὴν συγκατάθεσίν μου νὰ συζευθῆς αὐτόν.

— Πόσον εἴθε ἀγαθός! ἀπεκρίθη ἡ Ἀδελαῖς, καὶ προσέθεσε καθ' ἑαυτήν. Ἐὰν ἐγνώριζεν!

— Θὰ ἦμαι ἀγαθώτερος ἀκόμη, ἀγαπητόν μοι τέκνον, εἶπεν ὁ Λαμβέρτος, ὅστις ἐδέχετο ἀγογγύστως ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὑπέθετε ὅτι ἦτο ἡ ἀλήθεια, χωρὶς νὰ ἔχη ἀπόλυτον πεποίθησιν περὶ τούτου· ὁ τόνος δὲ τῶν λόγων του τὸ κατεδείκνυεν. Ὁ νέος ἐκεῖνος δὲν εἶναι ἴσως πλούσιος, καὶ ἰδοὺ ἀναμφιβόλως, ὁμολόγησέ το, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον σὲ ἐμπόδισε μέχρι τοῦδε νὰ ἐκμυστηρευθῆς καθαρῶς εἰς ἐμέ. Λοιπὸν! ὁμίλει, θὰ διπλασιάσω, θὰ τριπλασιάσω τὴν προῖκά σου. Ἐὰν δὲν ἔχη ἐπάγγελμα, θὰ τῷ εὐρωμεν ἐν' θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν οἶκόν μας, θὰ τὸ δώσω συμφέρον τι εἰς τὰς ὑποθέσεις μας. Ἄς ἴδωμεν, καλὴ μου Ἀδελαῖς τώρα, μοι φαίνεται, ὅτι δὲν ἔχεις πλέον οὐδένα λόγον, οὐδὲν αἴτιον νὰ μοι κρύπτῃς τὸ ὄνομά του.

— Μοι εἶναι ἀδύνατον νὰ σᾶς τὸ εἶπω. »

Τὴν ἀπόκρισιν ταύτην τῆς Ἀδελαιδος ἠκολούθησεν ἡ ἔκρηξις αὐτῆ τοῦ πατρός της.

«Τότε λοιπὸν εἶναι ἄθλιός τις νέος, ἄνευ ἠθῶν, ὄνομα ἠτιμασμένον, ἠφανισμένον.

— Καὶ πάλιν τι ἐπραξά; ἐπιθύρῃσεν ἐκπεπληγμένη ἡ Ἀδελαῖς.

— Ἐπικαλοῦμαι διὰ τελευταίαν φορὰν, ἐξηκολούθησεν ὁ Λαμβέρτος, τὴν πρὸς τὴν οἰκογένειάν σου, τὴν πρὸς ἐμὲ στοργὴν σου. Εὐγενὲς ἢ ποταπὸν, σὲ ἐξορκίζω νὰ μοι εἶπῃς τὸ ὄνομά του. Ἐὰν καὶ τὴν φορὰν ταύτην, ἐπιμένῃς εἰς τὴν σιωπὴν, σὲ ὀρκίζομαι, παρὰ νὰ ὑπορέω ποιαύτην ὕβριν, ἥτις μέλλει νὰ γίνῃ δημοσία, — διότι τί θὰ εἴπωσιν ὅταν ἴδωσιν ὅτι ὁ Γεράρδος, τοῦ ὁποίου τὸ μετὰ σοῦ συνοικέσιον εἶχε παντοῦ διαδοθῆ, παντοῦ ἀκουσθῆ, δὲν σὲ νυμφεύεται; — σὲ ὀρκίζομαι ὅτι τὸ ὄπλον τοῦτο, μὲ τὸ ὅποιον μὲ εἶδες νὰ ἀπειλήσω τόσον ἀδίκως τὴν μητέρα σου . . . Ἀδελαῖς, ἡ ζωὴ μου εὐρίσκεται εἰς τὰς χεῖράς σου. Τὸ ὄνομά ἐκεῖνο; τὸ ὄνομα ἐκεῖνο;

Ἡ Ἀδελαῖς, ἐκπεπληγμένη, καταπεφοδισμένη, ἀπεκρίθη

« Λοιπὸν! τὸ ὄνομα ἐκεῖνο! . . .

— Εἰπέ το! εἰπέ το!

— Θὰ τὸ μάθητε μίαν ἡμέραν.

— Μίαν ἡμέραν! . . . ἀμέσως! »

Ἡ Ἀδελαῖς φεύγουσα εἶπε.

« Μετ' ὀλίγον . . . Μετ' ὀλίγον. »

Ὁ πατὴρ αὐτῆς τὴν ἐπανάφερε βιαίως.

« Ἀμέσως!

— Περιμένετε . . . περιμένετε! . . .

— Εἰς τὴν στιγμὴν! εἰς τὴν στιγμὴν, τὸ ὄνομα ἐκεῖνο. »

Κατασυντετριμμένη ὑπὸ τῆς πνοῆς τῆς πατρικῆς ὀργῆς, ἀλλὰ μὴ ἀπολέσασα τὸ λογικόν της εἰσέτι, ἡ Ἀδελαῖς ἀπεκρίθη.

« Θὰ τὸ εἶπω εἰς τὴν μητέρα μου, προσκαλέσατέ την νὰ ἔλθῃ.

— Ἐγὼ καλῶς! »

Ὁ Λαμβέρτος ἐσήμανε τὸ κώδωνα· ὑπῆρέτης τις ἐνεφανίσθη.

« Εἰπέ εἰς τὴν κυρίαν νὰ ἔλθῃ! ὕπαγε! »

Ὁ ὑπῆρέτης ἀπεσύρθη, καὶ ἡ πλέον συγκινητικὴ σιωπὴ ἐβασίλευεν ἐντὸς τῆς αἰθούσης καθ' ὅλον τὸν χρόνον, ὅστις ἐχρειασθῆ διὰ νὰ ἔλθῃ ἡ κυρία Λαμβέρτου. Ἡ Ἀδελαῖς ἐστηρίζετο, νεύουσα κάτω, εἰς τὸ χεῖλος τῆς καπνοδόχης, χύνουσα στάγδην δάκρυα ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ τὸ ὅποιον ἔθιγεν ἡ κόμη της· ὁ πατὴρ της ἴστατο ὀρθίος πλησίον τῆς θύρας, δι' ἧς ἐμελλε νὰ εἰσέλθῃ ἡ σύζυγός του· ἡ γαῖα του ἔτριγγε μετὰ στενοχωρίας τὸν νῶτον ἔδρας (dossier) κειμένης πλησίον αὐτοῦ. Ὅποια προσδοκία!

Ἡ κυρία Λαμβέρτου ἐνεφανίσθη σκηνὴ τότε ξηρὰ, βωβὴ, τρομερὰ, ἔλαβε χώραν μεταξὺ τῶν τριῶν προσώπων τῆς οἰκογενειακῆς ταύτης τραγωδίας. Ἐφαίνετο ὅτι ὁ ζωϊκὸς ἀήρ εἶχεν ἀποσυρθῆ δι' αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἐνδικαιτήματος ἐκεῖνου· δὲν ἀνέπνεον πλέον, ἐπνίγοντο. Ἄμα ἡ κυρία Λαμβέρτου εἰσῆλθεν, ὁ σύζυγός της, ἀφοῦ παρετήρησεν ἐκφραστικῶς τὴν Ἀδελαιδα, τῆ τὴν ἐπέδειξεν ὡς διὰ νὰ τῆ εἶπῃ. « Αὐτὴ, ἡ θυγάτηρ μαζὲ θέλει νὰ σᾶ.

δμιλήση, ἀκούσατέ την. Ὁ Λαμβέρτος ἐξῆλθεν ἔπειτα βραδέως, χωρὶς ν' ἀποτεινῆ οὐδεμίαν λέξιν οὐδὲ εἰς τὴν μίαν οὐδὲ εἰς τὴν ἄλλην γυναῖκα. Ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἐκλείσθη ὅπισθεν αὐτοῦ. Μήτηρ δὲ καὶ θυγάτηρ ἔμειναν μόναι.

Τότε ἡ Ἀδελαῖς εἶπε πρώτη.

«Εἶχον μετὰ τοῦ πατρός μου μακρὰν καὶ δεινὴν συνομιλίαν· θέλει ἀφεύκτως νὰ μάθῃ . . . . .»

Ἡ μήτηρ διέκοψε τὴν θυγάτερα διὰ τῶν λέξεων τούτων.

«Ἡμην ἐκεῖ, ὅπισθεν τῆς θύρας ταύτης, ἤκουσα πάντα· ἤξεύρω τί θέλει ὁ πατήρ σου. Θὰ τῷ ἀποκριθῆς . . . . .»

Μακρὸν διάστημα χρόνου ἠκολούθησε τὴν λυπηρῶς ἐκκρεμῆ ταύτην φράσιν, καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ νεάνις δὲν ἔπαυσε νὰ προτεινῆ προσοχὴν πλήρη ψυχικῆς ἀγωνίας. Τέλος ἡ κυρία Λαμβέρτου ἐπανέλαβε·

«Θὰ κάμῃς δύο ὄρκους εἰς τὸν πατέρα σου, δύο ὄρκους ἰσραὺς, ἀδιαφρόντους· ὁ πρῶτος . . . . .»

— Ὁ πρῶτος ; . . . . .»

— Ὅτι δὲν θὰ τῷ εἶπῃς ποτὲ τὸ ὄνομα ἐκείνου ὅστις ἔγραψε τὴν ὀλεθρίαν ταύτην ἐπιστολήν.

— Ἀλλὰ τότε, εἶπεν ὀρμητικῶς ἡ Ἀδελαῖς, ἀλλὰ τότε . . . . . ἐκείνος ὅστις ἀπαιτεῖ ἡγεμονικῶς ; . . . . .»

— Μὴ μὲ διακόπτῃς !

— Ὁ δεῦτερος ὄρκος, μῆτέρ μου.»

Ἡ κυρία Λαμβέρτου εὐρίσκειτο πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν στενοχωρίαν, εἰς ἣν εἶχε περιπέσει κατὰ τὰς πρώτας λέξεις τῆς συνομιλίας ταύτης, ἥτις μόλις ἤρχιζεν. Ἀλλ' ἐνίκησε τώρα τὴν ταραχὴν τῆς, καὶ ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ.

«Θὰ ὀρκισθῆς εἰς τὸν πατέρα σου, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ἐγράφη πρὸς σέ.

— Ἀλλὰ πρὸς ἐμὲ ἐγράφη.

— Πρὸς σέ, Ἀδελαῖς ;

— Ναι, μῆτέρ μου.»

Ἡ κυρία Λαμβέρτου ἐπλησίασε πρὸς τὴν θυγάτερα τῆς, ἔθηκε τὴν χεῖρα τῆς ἐπὶ τοῦ ὤμου ἐκείνης, καὶ τὴν ἠτένισεν εἰσδύσασα μέχρι τοῦ βάρους τῆς καρδίας τῆς πρὶν τῇ εἶπῃ.

«Τί ! εἰς ἐμὲ ἦτις σοὶ ὀμιλῶ, εἰς ἐμὲ ἦτις σὲ ἀκούω, θέλεις ἐπίσης ν' ἀντισταθῆς ; . . . εἰς ἐμὲ ἦτις εἶμαι ἐτοιμὴ νὰ σοὶ κάμω ἐξομολόγησιν τινα . . . . ἐξομολόγησιν ἧς δὲν ἔχεις ἀνάγκην.

— Ἐγὼ καὶ ἐγὼ νὰ σὰς ὀμολογήσω τι, καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκούσητε.

— Ὅμιλει.

— Ἀφοῦ εἶδον ὅτι σεῖς καὶ ὁ πατήρ μου ἐπεθυμεῖτε τόσον ζωηρῶς νὰ δεχθῶ ὡς σύζυγον τὸν Γεράρδον, φοβουμένη μὴ προσβάλω τὰ συμφέροντά σας, μὴ ψεύσω τὰς ἐλπίδας σας, ἀπεφάσισα ἀμέσως νὰ συζευχθῶ αὐτόν. Εἶχον παρὰ πολλὴ ἐκτιμῆσει τὴν ὑπακοήν μου. Ἀναμφισβητήτως ὁ Κ. Γεράρδος ἔχει καρδίαν ἀδύλον, πνεῦμα εὐγενές, εὐθύ, εἶναι ἄνθρωπος δὲν πάντες ἐκτιμῶσιν, δὲν ἐκτιμῶ καὶ ἐγὼ πολὺ· ἀλλ' ἐὰν ἀποδίδω δικαιοσύνην εἰς τὰ καλὰ προτερήματά του, ὀφείλω νὰ σὰς ὀμολογήσω μετὰ τῆς αὐτῆς εὐλικρινείας . . . . .»

— Ὅτι δὲν τὸν ἀγαπᾷς, τὴν διέκοψεν ἡ κυρία Λαμβέρτου.

— Δὲν τὸν ἀγαπῶ.»

Ὅποια καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ φυσικὴ ἐνεργητικότης τῆς Ἀδελαῖδος, τῆς νέας Βρεταννίδος, ὅποια καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ ἀπόφασίς τῆς, ἤδη θεθεῖσα εἰς δοκιμασίαν ὑπὸ τῶν ἐνοχλήσεων τοῦ πατρός τῆς, ἐκείνο τὸ ὅποιον εἶπεν εἰς τὴν μητέρα τῆς δὲν ἐξῆλθεν ἐκ τῶν ἐαυτῆς χειλέων χωρὶς νὰ κατασχίσῃ τὴν καρδίαν τῆς. Ὅποιας ἐνθυμήσεις, ὅποια σχέδια, ὅποιας ἐλπίδας, ὅποιον μέλλον δὲν εἶχε καταπατήσῃ καὶ προσβάλει, ἵνα ἀνορθωθῆ μέχρι τοῦ ὕψους τοῦ ψεύδους, τοῦ ἴσως ἀπαραδειγματίστου, τὸ ὅποιον ἐπρόφερον ; Ὁ πιστὸς ὁ ἀρνούμενος τὴν θρησκείαν του, ὅστις ἀπορρίπτει τὴν πίστιν του, ὅστις καίει τὸν θεόν του, δὲν πρόττει πράξιν βλασφημοτέραν. Καὶ προσέτι οὗτος ἔχει ἐνίοτε ὡς δικαιολόγημα τὴν ἀνανδρίαν του πρὸς τὴν ἀπειλήν τῶν βασι-

νων· ἀλλ' οὐδὲν κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἠπέλει τὴν Ἀδελαΐδα, οὐδὲν τῇ ἐπέβαλλε τὴν βίαν τῆς ὁμολογίας ἢν ἔκαμεν, ἐκτὸς τοῦ βαθέος αἰσθήματος ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἠσθάνετο ἑαυτὴν ὅτι εἶχε κυριευθῆ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, καθ' ἣν εἶδε τὴν ζωὴν τῆς μητρὸς τῆς κυμαινομένην εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σωλῆνος πιστολίου.

«Εἶναι πλέον πολὺ ἀργὰ διὰ τὴν ἐκμυστήρευσιν ταύτην, εἶπεν ἡ κυρία Λαμβέρτου, μὲ βλέμμα, φωνὴν, ἔκφρασιν πλήρη ἀμφιβολίας, ἥτις προσεπάθει νὰ διασχίσῃ τὸν πέπλον, ὅπως ὁ τυφλὸς προσπαθεῖ ἐνστικτικῶς νὰ διαρρήξῃ τὸ λεύκωμα, ἕνεκα τοῦ ὁποῖου οἱ ὀρθαλμοὶ του εἶναι ἐσκοτισμένοι.

— Μητέρα μου, ἐξηκολούθησεν ἡσύχως ἡ Ἀδελαΐς, ποία εἶναι ἡ καταγωγὴ ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἐτόλμησα νὰ προτιμήσω τοῦ Κ. Γεράρδου;

— Ἀδελαΐς! ἡ ἐρώτησις αὕτη... εἶπεν ἡ κυρία Λαμβέρτου, ἥτις περιεδινεῖτο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὸν ἀνεμοστρόβιλον τῶν νερῶν τῶν περικυκλούντων τὴν ἐκπεπληγμένην, ἀνήσυχον, ἐλλείπουσαν διάνοιάν της.

— Μητέρα μου, ἐξηκολούθησεν ἡ Ἀδελαΐς μετὰ τῆς αὐτῆς πραότητος, ποία εἶναι ἡ κατάστασις ἐκείνου, τὸν ὁποῖον θ' ἀγάπησω μετὰ τῆς αἰωνίας ἀγνότητος τοῦ καθήκοντος;»

Ἐπόλαμψίς τις εἰσέδυσε τέλος εἰς τὸ σκότος, εἰς ὃ ἦτο βεβηθυμένη ἐκείνη, ἥτις ἤκουε μεθ' ὅλης τῆς ἀγωνίας τῆς ἀλγεινοτέρως ἀβεβαιότητος.

«Μητέρα μου, ποῖον εἶναι τὸ ἐπάγγελμα, εὐγενὲς ἢ σκοτεινόν, ἀδιάφορον! ἐκείνου μὲ τὸν ὁποῖον σᾶς παρακαλῶ, σᾶς καὶ τὸν πατέρα μου, νὰ μὲ ἐνώσητε;»

Ἡ κυρία Λαμβέρτου, φωτισθεῖσα αἴφνης μέχρι τῶν πλέον βαθυτέρων μυθῶν τῆς διανοίας της, ἀνέκραξεν·

«Ἄ! ἐνόησα τέλος! ἐτόλμησα νὰ ἐνοήσω! Ὅποια θυσία! ὅποια ἀποσίωπις! Καὶ ἐγὼ ἥτις ἐξεπληττόμην, ἥτις ἠγανάκτων διότι αἱ γυναῖκες δὲν εἶχον, ὡς ἐνόμιζον μέχρι τοῦδε, εἰμὴ

ἐν μόνον αἰσθημα· τὸ ὁποῖον ταῖς εἶδιδε ζωὴν, καὶ ἐγὼ, ἥτις ἐξητούμην παρὰ τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ ἄλλο τι τοιοῦτον· ἀλλ' ὑπάρχει ὡς τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ οὐρανοῦ ἐκείνου ὅστις εἰσήκουσέ μου. Ἄ! ναι, γνωρίζω ἐν ἄλλο αἰσθημα, τὰρα ἐξεγείρεται ἐν ἐμοί, παραδίδομαι εἰς αὐτὸ, προσκολῶμαι ὡς ἀπηληπισμένη. Δὲν ἤμην εἰμὴ γυνὴ, εἶμαι μήτηρ!»

Ἡ κυρία Λαμβέρτου ἔλαβε καὶ ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὴν Ἀδελαΐδα.

«Ὅχι! ἐξηκολούθησεν ἐκείνη, ὄχι! δὲν ἔχω ἀρκετὰς θωπείας εἰς τὰ χεῖλη, γενναϊότητά εἰς τὴν καρδίαν, δάκρυα εἰς τοὺς ὀρθαλμούς, φιλοστοργίαν εἰς ὅλην τὴν ὑπαρξίν μου, ὅπως πληρώσω τὴν υπερτάτην ταύτην ὀρμὴν ἀγγέλου. Ὡ! μακρύνθητι, μολύνω τὰ πτερά σου.

— Καὶ τώρα ἐτελείωσεν ἡ Ἀδελαΐς, καὶ τώρα, καλὴ μου μητέρα, πῶς ὀνομάζεται ἐκεῖνος, τοῦ ὀνόματος τοῦ ὁποῖου σὲ ζητῶ ὡς χάριν νὰ μὲ κάμῃς νὰ συμμεθέξω;

— Δυστυχῆς! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Λαμβέρτου μὲ τόνον ἀπελπισίας, δυστυχῆς! εἶναι νυμφευμένος.

— Νυμφευμένος! Ὡ τί θὰ εἶπω εἰς τὸν πατέρα μου;

— Ἐπανέρχεται. Ἐγὼ θὰ τῷ εἶπω τὰ πάντα.»

Ὁ Λαμβέρτος, τρώντι, ἐπανήρχετο διὰ νὰ μάθῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκμυστήρευσεως, τὴν ὁποίαν ἡ Ἀδελαΐς εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ κάμῃ ἄνευ ὑπεκφυγῆς εἰς τὴν μητέρα της· τὴν ἐκμυστήρευσιν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ὄφειλε ν' ἀποκαλυφθῆ τὸ ὄνομα τοῦ πλανήσαντος αὐτήν.

Ἡ κυρία Λαμβέρτου προχωρήσασα πρὸς τὸν σύζυγόν της, ὅστις ἠνέφξε τὴν θύραν τῆς αἰθούσης, τῷ εἶπεν ἀσθμαίνουσα εἰσέτι ἕνεκα τῆς σκηπῆς, ἥς ἡ συγκίνησις κατεδόνει τὰ νεῦρά της. «Ἐλθετε καὶ μάθετε τέλος τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἀλήθειαν ἐκείνην, ἣν ἐνομίσατε χθὲς ὅτι ἐβλέπατε εἰς τὴν ἐξομολόγησιν τῆς θυγατρὸς σας. Δὲν σᾶς τὴν εἶπεν.»

Ὁ Λαμβέρτος, παραδόξως ἐκπεπληγμένος, ἀνέκραζεν ὀπισθοδρομῶν·

« Δὲν μοι εἶπε τὴν ἀλήθειαν ! τί ! ἡ ἐξομολόγησις ἐκείνη, ἡ τόσον ἀφελής, ἡ τόσον αὐτόματος . . .

— Ψεῦδος, διέκοψεν ἡ κυρία Λαμβέρτου.

— Ὅχι, δὲν ἐψεύσθην.

— Ἐψεύσθην, σὰς λέγω· εἶπε τὸ ψεῦδος ἐκεῖνο διὰ ν' ἀποτρέψῃ ἀπὸ τὸ μέτωπόν μου τὴν σφαῖραν τοῦ πιστολίου σας. Ἔθεσε τὴν ζωὴν τῆς πρὸ τῆς ἰδικῆς μου.

— Τί ! ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, . . . ἠρώτησεν ὁ Λαμβέρτος κλίνων πρὸς τὴν σύζυγόν του, ἥτις ἐφαίνετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὡς νὰ τῆς ἀπέσπων τὴν καρδίαν καὶ νὰ τῆς ἐτυπῶν τὰς παρειάς.

— Δὲν διευθύνετο εἰς αὐτήν.

— Ἀλλὰ τότε ; . .

— Ὅχι ! εἰς ἐμὲ, εἶπεν ἡ Ἀδελαῖς θεθεῖσα μεταξὺ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς, εἰς ἐμέ' . . . »

Ἡ κυρία Λαμβέρτου ἀρπάζουσα τὸν λόγον ἐκ τῶν χειλέων τῆς θυγατρὸς τῆς, εἶπε πρὸς τὸν σύζυγόν τῆς, ὅστις, ἀφοῦ ἤκουσε τοὺς λόγους ἐκείνους τῆς συζύγου του, δὲν εἶχε πλέον πρόσωπον τῶν τοῦ κόσμου τούτου.

« Πρὸς ἐμὲ ἐγράφη. »

— Μὴ τὴν πιστεύετε, πάτερ μου, μὴ τὴν πιστεύετε ! Δὲν βλέπετε ὅτι θέλει αὕτη ν' ἀπολεσθῇ διὰ νὰ μὲ σώσῃ ; εἶναι μήτηρ μου.

— Γφόντι . . . ἡ μήτηρ . . . πρέπει νὰ πιστεύσω . . .

— Ὅχι ! δὲν πρέπει νὰ πιστεύσητε, εἶπεν ἡ κυρία Λαμβέρτου, ὅτι τὸ παιδίον τοῦτο, ἡ ἀγνότης, ἡ ἀθωότης αὐτῆ, ἐπραξεν ἐγκλημα, τοῦ ὁποίου μόλις ἔχει ἰδέαν.

— Ἀλλ' ἀφοῦ σὰς λέγω ὅτι ἐγὼ ἔπραξα ! . . . πάτερ μου. (ἀκολουθεῖ).

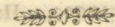
ΤΟ ΤΕΚΝΟΝ ΤΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ΥΠΟ ΑΓΛ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΟΥ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ὁ Κύριος Ὁσμὰν ἐξορίζεται τῆς Βιέννης. Ἀπαντᾷ καθ' ὁδὸν τὸν Ῥοδόλφον, ὅστις τῷ διηγείται πῶς ἐγκατελείφθη εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὑπὸ τῶν δύο ὑπηρετῶν τοῦ Θείου του.

Ἦτο πρωῖα ψυχρὰ καὶ βροχερά. Πυκναὶ νιφάδες ἀνεπαύοντο ἐπὶ τῶν ὄρεων, ἅτινα περιστοιχοῦσι τὸν Δούναβιν μεταξὺ Λιντιίου καὶ Πασσοβίου, καὶ τὰ ὁποῖα σχηματίζουσι τὴν τελευταίαν σειρὰν τῶν Ῥετικῶν Ἄλπεων. Κορυφαὶ τινες μόνον ὑψόμεναι ὑπεράνω τῆς κυμαινομένης ταύτης σωρείας, ἥτις ἐκτείνεται ὡς πέπλος ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐπροξένουν θέναν ζοφεράν καὶ θλιβεράν. Αἱ ἀσθενεῖς καὶ θρηνώδεις φωναὶ τῶν πτηνῶν, ἅτινα ἐσκέλιζον μὲ τὸ ῥάμφορ τῶν τὴν κάθυγρον ἐπιφάνειαν, προαἰνήγγειλον τὴν βροχὴν εἰς τὰς πεδιάδας, καὶ ἴσως τὴν χιόνα εἰς τὰ ὑψηλὰ μέρη. Δὲν ἦτο σπάνιον νὰ βλέπῃ τις τὸν Αὐγουστον τὴν χιόνα ἐπὶ τῶν ὄρεων, καὶ ὁ μὴν οὗτος ἐτελείονεν ἤδη

Ὁ ἄνεμος, ὅστις διήρκεσε δι' ὅλης τῆς νυκτὸς μὲ σφοδρότητα, δὲν εἶχε κοπάσει εἰσέτι, καὶ λέμβος τις διεπέρα ἤδη τὸν Δούναβιν. Ἐκτὸς τοῦ κυβερνήτου καὶ ἀνθρώπων τινῶν, οἱ ὅποιοι ἐπάλαιον κατὰ τῆς μανίας τῶν κυμάτων, περιεῖχε προσέτι καὶ τρεῖς ἐπιβάτας, τῶν ὁποίων ἡ φυσιογνωμία συνεφάνει ἐντελῶς μὲ τὸ φαιὸν χρῶμα τῶν περιστοιχοῦντων αὐτοὺς πραγμάτων.

Ὁ πρεσβύτερος τῶν ἐπιβατῶν τούτων καθήμενος παρὰ τὸ πηδάλιον ἐφαίνετο ἀφιερωμένος εἰς ἀπαισίας σκέψεις. Τὸ ἔφρου-

τιδιωμένον μέτωπόν του, τὰ συννηωμένα χεῖλη του, τὸ ἀκίνητον βλέμμα του καὶ ἡ ἄτακτος κύμη του, ἐδήλουν τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς του. Ἄλλοτε μὲν ἔβλεπες μετὰ πόνου ἐξογκούμενον τὸ στήθος του, ἄλλοτε δὲ ἤκουες ὑποκώρους στεναγμούς.

Πρὸς τὰ δεξιὰ του ἐκάλητο γυνὴ τις, ἥς οἱ κανονικοὶ καὶ εὐγενεῖς χαρακτήρες, ἂν καὶ ἤδη μακρῶμένοι, ἦσαν πλήρεις ὠχρότητας.

Καὶ αὕτη ὁμοίως ἀπυροῦτο εἰς βαθεῖας σκέψεις, ὥστε ὁ πέπλος τῆς, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐξήμενον ὀπισθεν, ἐδρέχετο ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ, χωρὶς νὰ τὴν ἐνοῆ. Ἐντούτοις ἡ θλίψις τῆς δὲν παρηκολουθεῖτο ποσῶς μὲ θανάσιμον θλίψιν, ἥτις εἶναι συνέπεια συναίσθησεως ἐγκλήματος. Περιεπλάνα τὰ βλέμματά της μηχανικῶς ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου ὄχθης, ἀλλὰ πάλιν τὰ ἐξέριπτε θλιβερώς ἐπὶ τοῦ πλησίον αὐτῆς καθημένου ἀνθρώπου, καὶ ἀκολούθως πάλιν τὰ ὕψωνε πρὸς τὸν Οὐρανόν, τὸν ὁποῖον ἐράκνετο ὅτι ἐνδομύως ἐδέετο.

Δέκα βήματα μακρὰν τῶν δύο τούτων ἐπιβατῶν ἦτον ὁ τρίτος, πλαγιασμένος ἐπὶ σωροῦ κιβωτίων, ἅτινα κατεῖχον ὅλον τὸ κατὰστρωμα τῆς λέμβου· συνωμίλει χαμηλῇ τῇ φωνῇ μὲ τὸν κυβερνήτην, ὅτε αἴρνης στεναγμὸς ἤλκυσε τὴν προσοχὴν του. Ἐστρεψεν εὐθὺς τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸ μέρος τῆς κυρίας του καὶ εἶδε καλύπτουσαν τὸ πρόσωπόν της διὰ τῶν χειρῶν, βεβαίως διὰ νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυά της.

«Δυστυχὴς κυρία! εἶπε καθ' ἑαυτὸν, πόσον ἐπεθύμουν νὰ σὲ παρηγορήσω! ἀλλὰ δὲν ἀρμόζει πτωχὸς ὑπηρέτης ὡς ἐγὼ, νὰ κατευθύνῃ τόσον μεγάλαις δυστυχίαις. . . .»

Διατὶ ὁ σύζυγός της δὲν τῇ λέγει τίποτε, ἐνῶ ἐκεῖνος εἶναι ὁ αἰτιὸς τῆς δυστυχίας, ἥτις τὴν καταβάλλει;

Ἄλλ' ὄχι! ἀναίσθηται εἰς τὰ δάκρυα ἐκείνης, ἡ ὁποία ἀφοῦ συνεμερίσθη τὸ αἰσχρὸς του, συμερίζεται καὶ τὴν ἐξορίαν του. Ἄ! ἐάν ὁ κύριος Ὁρμαν ἤκουεν ἀμέσως τὰς σωτηριώδεις συμβουλὰς τῆς συζύγου του, δὲν ἤθελεν εἶσθαι σήμερον ἠναγκασμένος

νὰ δραπατεύσῃ ὡς ἐνοχὸς, τὸν ὁποῖον τὸ δικαστήριον καταδιώκει.

Καιρὸς εἶναι τώρα, ὅπως οἱ ἀναγνώσται μας ἐννοήσωσι τοὺς λόγους τούτους, καὶ μάθωσι ποῖος ἦν αὐτὸς ὁ κύριος Ὁρμαν, περὶ τοῦ ὁποίου ὠμίλει ὁ ὑπηρέτης.

Ὁ κύριος Ὁρμαν κατεῖχεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν Βιέννην διακριμμένην θέσιν μετὰ τῶν ἐπιφανεστέρων πολιτῶν. Ἐκ γενετῆς δ' ὦν ἀσθενὴς κατὰ τὸ πνεῦμα, πολλάκις ὑπῆρξε κωρὸς εἰς τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως καὶ μόνον τὰς γνώμας τῶν ὁμοίων του ἤκουεν.

Ὁδηγούμενος δὲ μᾶλλον ἀπὸ τὸ αἰσθημα, παρὰ ἀπὸ τὰς θρησκευτικὰς ἀρχὰς, αἰτινες μόναι δύνανται, εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, νὰ χειραγωγήσωσι τὸν ἀνθρώπον εἰς τὴν ἐνδοξὸν ὁδόν, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνθέξῃ εἰς τὰς ἡδονὰς τῆς ἀμαρτίας· καὶ ἂν εἰσέτι διέμενενεῖς αὐτὸν σπινθηρ ἀρετῆς, ἦτο ἡ τύψις τῆς συνειδήσεως.

Ἐνυμφεύθη νεώτατος τὴν ὠραίαν καὶ ἀξίεραστον κυρίαν Κλάρην Μκλδρούου, ὁμοίως καταγωγῆς μὲ τὴν ἰδικὴν του, ἀλλὰ καταστάσεως χρηματικῆς πολὺ ἀνωτέρας. Ὅπως ἀπυροῦ μὲν εἰς τὰ χρεὴ τῆς, ἡ Κλάρα εὔρεν ἐπὶ πολὺ σύζυγον τρυφερώς ἀγαπῶντα αὐτήν· ἀλλ' εὐθὺς ἔσχε τὴν ἀτυχίαν νὰ θλέπῃ αὐτὸν ἀπυροῦμενον εἰς ὅλας τὰς ἡδονὰς τοῦ διεφθαρμένου κόσμου, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὤφειλε ν' ἀπομακρυνθῇ. Εἰς διάστημα ὀλίγων χρόνων ἡ περιουσία τοῦ Κυρίου Ὁρμαν καὶ ἡ πρὸς τὴν σύζυγον του τρυφερότης ἐξητληθήσαν συγχρόνως διὰ τῆς ἡδυπαθείας καὶ τῆς ἀσωτείας.

Ἐλθὼν εἰς τὴν ἀκμὴν ταύτην, ὁ Κ. Ὁρμαν ὤφειλε νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ χωρισθῇ πλέον ἀπὸ τοὺς αἰσχροὺς φίλους του· ἀλλὰ μικροφιλοτιμία τις τὸν ἐθάμβωσε καὶ μετέστρεψε, τὸ ἔντιμον σχέδιον, ὑπεράκομη ἦτο δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ. Κατ' ἀρχὰς ἐδυσκολεύετο νὰ ἀφήσῃ τὰς παλαιὰς συνηθείας του, καὶ μάτην ἡ σύζυγός του προσεπάθει νὰ τῷ δείξῃ τὴν ἀβυσσὸν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐβάδιζε· δὲν ἤκουε οὐδεμίαν τοιαύτην παρατήρησιν· καὶ ἀφοῦ

διάφορα μέσα μετεχειρίσθη πρὸς ἐξουθενησὸν τῆς παρουσίας του, προσέδραμεν εἰς μέσα αἰσχρά, ἅτινα συνετέλεσαν, ὥστε οἱ νουνεχεῖς ἄνθρωποι νὰ τὸν καταστρέψωσιν.

Τοιοῦτον εἶναι ἐν γένει τὸ τέλος τῶν ἀδυνάτων πνευμάτων, ὅταν ἀπαξ σπεύδωσιν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς κακίας. Δὲν βραδύνουσιν ὅμως νὰ καταλάβωσι τὴν ἀπάτην των, ἀλλ' ἡ δύναμις πλέον τοῦ νὰ ἐξέλθωσιν αὐτῆς ἐκλείπει. Πολλάκις μάλιστα αἱ προσπάθειαι αὐταὶ ἀδυνατοῦσι περισσότερο, καὶ τελειώνουσι διαφθειρόμενοι μὲ τὸν δόλον καὶ μακρὰν πάσης γενναίας ἀποφάσεως, δυναμένης μόνως νὰ τοὺς ἀποτρέψῃ αὐτοῦ.

Ἐπιθυμῶν ν' ἀποφύγῃ τὴν περιφρόνησιν καὶ τὴν κατασχύνῃν τῶν συμπολιτῶν του, ὁ Κύριος Ὁρμὰν ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Βιέννην μὲ τὰ ὀλίγα κτήματα τὰ ὁποῖα εἰσέτι τῷ ἔμμενον, καὶ νὰ φθάσῃ τὰ μεθόρια τῆς Αὐστρίας ὅπου ἤλπιζε νὰ εὔρῃ ἀσφαλὲς ἄσυλον εἰς ἀπομεμακρυσμένον τι χωρίδιον καὶ ἀσήμαντον συνάμα. Ἐπρότεινεν εἰς τὴν σύζυγον νὰ μένῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἀλλ' αὕτη τῷ ἀπεποιήθη, καὶ ἀνεχώρησε μετ' αὐτοῦ, ἀκολουθούμενος ὑπ' ἐνός ὑπηρέτου, τοῦ Κάρλου, τοῦ ὁποίου ἐγνώρισε πολλάκις τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν πίστιν.

Ὁ Κύριος Ὁρμὰν ἐσυλλογίζετο εἰσέτι τὰς θλιβερὰς ἀναμνήσεις τὰς ὁποίας ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ, ὅταν αἴφνης κρότος ἀτμοκινήτου τινος, ὅπερ διήρχετο τὸν ποταμὸν, τὸν ἀπέσπασεν ἀπὸ αὐτάς. Ὑψωτε τὸ καταβεβλημένον μέτωπόν του πρὸς τοὺς βράχους, οἵτινες ὠλισθαινον βραδέως ἐνώπιόν του ὡς φροντάσματα ἢ μελκνὴ ὅμως καὶ ἀπότομος θέα των δὲν ἀπέσπα αὐτὸν ποσῶς ἀπὸ τὰς σκέψεις του, ἀλλὰ μᾶλλον τὰς ἐδιπλασίαζε. Πολλάκις ἐσκέπτετο αὐτάς, ἄλλοτε δὲ πάλιν τοῦ ἐπήρχετο ἐκπληξίς θανάσιμος, καὶ καταβίβαζεν ἐκ νέου τοὺς ὀρθοκλμούς του ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἅτινα ἐθραύοντο μὲ μονότονον θόρυβον ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς λέμβου.

«Ἐφθάσαμεν! τέλος ἐφώναξεν ὁ κυβερνήτης καὶ ἐπήδησεν ἐπὶ τῆς παρελίας, κρατῶν τὰ πρυμνήσια ἀνὰ χεῖρας.

Μετ' ὀλίγον ὁ Κύριος Ὁρμὰν μετὰ τῶν συντρόφων του ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ἐν μέσῳ βροχῆς μανιώδους διπυθύνθησαν εἰς μικρὸν τι χωρίον κείμενον ὀλίγον τι μακρὰν τοῦ Δουνάβεως.

Μετὰ τὸ γεῦμα, ὁ Κάρλος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν λέμβον μὲ ὄχημα διὰ νὰ λάβῃ τὰ πράγματα τῶν κυρίων του. Ἀπεβίβασαν δὲ συγχρόνως τὴν ἄμαξαν καὶ τοὺς δύο ἵππους τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος Ὁρμὰν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἐπειδὴ ἡ βροχὴ ἔπαυσεν, ἀπεφάσισαν ν' ἀναχωρήσωσιν ἐν τῷ ἄμα, διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς τὰ περίξ τοῦ Σαλσβούργου, ὅπου ἔμελλον νὰ κατοικήσωσι, τοῦλάχιστον διὰ τινὰς μῆνας.

Οἱ ὁδοιπόροι μας ἀνέβαινον ἤδη ἀπότομον πλευρὰν ὄρους, ὅτε αἴφνης τοῖς ἐφάνη ὅτι ἤκουσαν φωνὰς ἐξεργομένης ἀπὸ τὰ ἐνδότερα τοῦ δάσους, τὸ ὁποῖον ἐξετείνετο ἐνώπιόν των. Ὁ Κάρλος, ὅστις συγχρόνως ἐξεπλήρου χρέη θαλαμηπόλου καὶ ἠνώχου, ἐσταμάτησε πάραυτα τοὺς ἵππους καὶ ἐθεώρει περίξ αὐτοῦ πανταχόθεν. Παρατήρησε νέον τινα ὄστις, κρατῶν τὸν πῖλόν του, τῷ ἔκαμνε σημεῖον νὰ τὸν περιμεῖνῃ.

Ὁ κύριος Ὁρμὰν δυσηρεστήθη διὰ τὴν ἀργοπορίαν ταύτην καὶ ἐκβαλὼν τὴν κεφαλὴν του διὰ τοῦ θυριδίου διέταξε τὸν ὑπηρέτην του νὰ ἐξακολουθῇ τὸν δρόμον του· ἀλλ' ἤδη ὁ ξένος ἔφθασεν. Ὁ δὲ κύριος Ὁρμὰν, ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε νὰ κάμῃ μὲ ἐπαίτην τινα, ἔμεινεν ἐκπληκτος ἀπὸ τὴν ὠραίαν καὶ εὐγενῆ φυσιογνωμίαν ἐκείνου, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἤδη ἀποφασίσει νὰ μὴ ἀκούσῃ, καὶ διέταξε τὸν Κάρλον νὰ καταβιβάσῃ τὴν ἀναβαθμίδα.

Συγγνώμην αἰτῶ, Κύριε, εἶπεν ὁ νέος, ἐὰν βραδύνω τὴν ὁδοπορίαν σας, ἀλλ' ἐγκατελείφθην ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τῆς ἐρήμου ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν τοῦ θείου μου, οἵτινες ὤφειλον νὰ με φέρωσιν εἰς τὴν Βιέννην.

Ἐν τούτοις ὁ κ. καὶ ἡ κυρία Ὁρμὰν κατέβησαν ἀπὸ τὴν ἄμαξαν. Ἐξεπλάγησαν ἀπὸ τὴν καλλονὴν καὶ τὴν κανονικὴν

τατα τοῦ ἀγκώστου· τὸ μέτωπόν του, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐξώγγραφεῖτο ἡ αἰδῶς καὶ ἡ ἀθωότης, οἱ γλυκεῖς καὶ πνέοντες ἀγκυρώματα ὀφθαλμοί του, τὸ ὀρθὸν καὶ ὑψηλὸν ἀνάστημά του, ἡ ὠραία ξανθὴ καὶ μεταξώδης κόμη του, ὁ μελωδικὸς τόνος τῆς φωνῆς του, τὰ πάντα ἐκίνουν τὸν θαυμασμόν, καὶ προσκάλουν τὸ διάφορον.

— « Πῶς ὀνομάζεσαι φίλε μου; εἶπεν ὁ κύριος Ὁρμαν.

— Ὀνομάζομαι Ῥοδόλφος Πάλμερ, ἀπεκρίθη ὁ θεῖός μου εἶναι τοκιστής· φέρει τὸ αὐτὸ ὄνομα μ' ἐμὲ, καὶ διαμένει εἰς τὴν Βιέννην, εἰς βασιλικὴν ὑπηρεσίαν.

Ὁ κύριος Ὁρμαν ἐσκέφθη ὀλίγον, ἔπειτα δὲ εἶπε· δὲν ἐννοῶ τίποτε μικρὸ μου· ἐγνώριζον ἄριστα ὅλους τοὺς τοκιστὰς τῆς Βιέννης· καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐξήσκουν ἐπὶ πολὺ αὐτὸ τὸ ἔργον. Ἄλλὰ δὲν ἤκουσα ποτὲ νὰ ὀμιλῶσι διὰ συνάδελφόν μου ὀνομαζόμενον Πάλμερ.

Ὁ Ῥοδόλφος ὠχρίασε, καὶ μετὰ βραχεῖαν διακοπὴν, ἐφώνησε μετ' ἀνεκράστου ἀνησυχίας. ὦ Θεέ μου! εἶμαι λοιπὸν ἠπατημένος! . . . ἀλλ' ὄχι ὁ θεῖός μου μὲ ἔδειξε πολλὰ δειγμάτια τῆς πρὸς ἐμὲ εὐνοίας του, καὶ δὲν ὑποθέτω, ὅτι θέλει νὰ μὲ περιπαίξῃ. Ἀκόμη ἔχω τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ἐσχάτως μ' ἔπεμψε καὶ εἰς τὴν ὁποίαν λέγει, ὅτι δὲν θέλει πλέον νὰ ἦναι κεχωρισμένος τοῦ ἀνεψιῦ του.

— Δυνατὸν λοιπὸν τὸ ὄνομα Πάλμερ, νὰ ἦναι ὄνομα πλαστόν. Ἄλλ' ἔλθε μεθ' ἡμῶν μέχρι τοῦ πλησιοχώρου τούτου χωριδίου, καὶ συνδιαλεγόμεθα ὀλίγον περὶ τούτου, μήπως δυνηθῶμεν ν' ἀνακαλύψωμεν τὴν ἀλήθειαν, ἢ τοῦλάχιστον νὰ σὲ βοηθήσω μὲ τὰς συμβουλὰς μου.

Ὁ Ῥοδόλφος ἔδειξε τότε τὴν ἐπιστολὴν περὶ τῆς ὁποίας προλαβόντως ὠμίλησεν. Ἀφοῦ δὲ τὴν ἀνέγνωσεν ὁ Κύριος Ὁρμαν, τῷ τὴν ἀπεδῶκε αὐτῷ λέγων.

— Τίποτε δὲν ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης; πρέπει νὰ

ἔχωμεν ἄλλας ὑπ' ὄψιν διὰ νὰ μάθωμεν τὴν ἀλήθειαν . . .

Ἄλλὰ τίνος εἶναι τὸ κιβώτιον ἐκεῖνο, ὅπερ βλέπω ἐκεῖ;

— Τὸ ἰδικόν μου, κύριε, εἶπεν ὁ Ῥοδόλφος.

— Δὲν τὸ ἔλαβον λοιπὸν μεθ' ἐαυτῶν οἱ ὑπηρετὰς; . . . Σὰς βεβαίῳ τίποτε δὲν ἐννοῶ. Ἄλλ' ἔλθε μεθ' ἡμῶν, καὶ διηγήθητι μας τὴν ἱστορίαν σου.

Ὡς ἀνωτέρω εἴπωμεν, ὁ κύριος Ὁρμαν καθίστατο κακός, ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας τοῦ πνεύματος του· ἡ καρδιά του ὅμως εὐκόλως συνεκινεῖτο ὅταν ἐξεπλήρου ἀγαθοεργίαν, ἡ ὁποία δὲν ἀντέκειτο εἰς τὰς κλίσεις του.

Ὁ Ῥοδόλφος ἦτο διατεθειμένος νὰ εἶπῃ πρὸς αὐτὸν τὰ πάντα ἐμπιστευτικῶς, καὶ χωρὶς νὰ παρακληθῇ ἐκ νέου, παρεδέχθη τὴν φιλοφροσύνην τὴν ὁποίαν τῷ ἔκαμον. Ὁ Κάρλος ἔθεσε τὸ κιβώτιον τοῦ νέου ἐπὶ τὴν ἀμάξην, ἥτις ἔφερε τὰ ἐπιπλα, καὶ ἐντὸς μίας ὥρας ἐφθασαν, εἰς τὸ προσδιορισθὲν μέρος, διὰ νὰ καταλύσῃσι τὴν νύκτα. (ἀκολουθεῖ).

ΔΙΣΧΥΛΟΙ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ.

Ignes cluet immortalibus
Clam divis doctus Prometheus
Clepsisse dolo, ransaque Jovi
Furti expendisse supremo.

« Λέγουσιν ὅτι ὁ σοφὸς Προμηθεὺς ἔκλεψε τὸ πῦρ ἀπὸ τοὺς Θεοὺς, καὶ ὅτι ἐτιμωρήθη αὐστηρῶς ὑπὸ τοῦ ὑπερτάτου Διὸς διὰ τὴν κλοπὴν ταύτην. » (Κικέρ. Τουσκλ. 2, 10.)

Τὸ ἀντικείμενον τῆς τραγωδίας ταύτης εἶναι ἀγὼν μεταξὺ τῆς ἀπολύτου ἰσχύος καὶ τοῦ πνεύματος τῆς ἐλευθερίας, ἀναπτυσσομένου δι' ἀκκαταμάχητον θελήσεως μεταξὺ τῶν σιληρο-

τέρων δεινοπαθειῶν. Ὁ Προμηθεὺς καταδικάζεται ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν θεῶν νὰ ἐξηλεσθῆ διὰ τὴν κλοπὴν τοῦ πυρὸς ἐκ τῶν οὐρανῶν, καρπούμενος καὶ προσδεόμενος εἰς ἔρημον βράχον. Ἐνταῦθα ὅπου ὁ κύριος χαρακτήρ εἶναι παθητικός δὲν ἤθελε λάβει χώραν παρὰ μικρὰ πράξις. Ἄλλ' ὁ ποιητὴς τὴν κατέστησε τὰ μάλλα ἐνδιαφέρουσαν, ἐξ ἑνὸς μὲν διὰ τοῦ προσώπου τοῦ πάσχοντος καὶ τοῦ μεγαλείου τῶν σκηνηκῶν παραστάσεων, ἐξ ἄλλου δὲ διὰ τῶν ὀλίγων συμβεβηκότων τοῦ δράματος, ἅτινα πείνουσι κατ' εὐθείαν ἢ δι' ἀντιθέσεως νὰ καταδείξωσι τὴν ἀκατανίκητον θέλησιν τοῦ Προμηθεύς. Μόνη ἡ καταδίκη του ἐλκύει τὴν συμπάθειαν ἡμῶν. Εἶναι ἐκεῖνος ὅστις ὕψωσε τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκ τῆς ἐσχάτης ἀθλιότητος, παρὰ τὴν θέλησιν μονάρχου, σκοποῦντος νὰ τὸ καταστρέψῃ. Εἶναι ἡ θεότης καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν συμμάχων, διὰ τῆς βοήθειας τῶν ὁποίων ὁ Ζεὺς ἤρπασε τὸ σκήπτρον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πατρὸς του· καὶ διὰ τοῦ προφητικῆς του πνεύματος προβλέπει πολλοὺς αἰῶνας βασάνων, μέχρι τοῦ χρόνου, καθ' ὃν μέλλει νὰ ἐλευθερωθῆ. Μολονότι δὲ ἀδύνατος δὲν ἀπελπίζεται, ἀλλὰ ζῶν ἐν τῇ καταδίκῃ καὶ θρηνῶν τὴν τύχην του, δὲν θέλει οὔτε τότε ἀκόμη νὰ ἔλθῃ εἰς συνδιαλλαγὰς πρὸς τὸν δυνάστην του, καὶ ἤδη θριαμβεύει ὑπὸ τὴν ἔποψιν ὅτι ὁ Ζεὺς θέλει ἀναγκασθεῖ πρὸς ἴδιον του ὄφελος νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ. Ἡ σκηνὴ ἀνοίγει μὲ τὰς προετοιμασίας τῶν βασάνων. Τὸ Κράτος καὶ ἡ Βία δύο Γίγαντες ὑπνέται τοὺς Διὸς (ἴδε Ἡσιόδου θεογονίαν στ. 385). συντροφεύμενοι ὑπὸ τοῦ Ἡραίστου φαίνονται ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Τὸ Κράτος εἶναι ἄφρωνος θεατῆς καὶ τὸ ἔργον του δύναται νὰ ἐνοηθῆ ὅτι ἦτο τὸ νὰ ὠθῆ τὸν ἀντιστάμενον θεὸν εἰς τὸ μέρος τῆς καταδίκης. Ἄλλ' ἡ Βία ἐπιτρεῖ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς καταδίκης· καὶ ἐνῶ ὁ Ἡραίστος ἐμπήγει τοὺς ἦλους καὶ σφίγγει τὰ δεσμὰ ἐξελέγχει τὴν βραδύτητα τῆς ἐργασίας καὶ περιγεῖλᾷ τὸν Προμηθεά διὰ τὴν ἀνόητον ἀντίστασίν του κατὰ τῶν θεῶν. Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν ἐκτελεστῶν τρυτῶν, ὁ χορὸς τῶν Ὀκεανίδων νυμφῶν (πιθα-

νῶς 50 τὸν ἀριθμὸν), ἀκούων τὸν ἦχον τῶν ἐμπηγομένων ἦλων, συναθροίζεται καὶ συνθρῆναι μετὰ τοῦ ὀμαίμου του. Εἶναι οἱ παραστάται τῆς ἀγαθῆς ἀλλ' ἀδύνατου τάξεως τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες λαμβάνουσι συμπάθειαν διὰ τὸν καταδυναστεύμενον ἐν γνώσει τοῦ τυράννου. Ὀκεανὸς ὁ πατὴρ των φαίνεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀκολουθῶν, καὶ δίδει ὠφελίμους τινὰς συμβουλὰς εἰς τὸν Προμηθεά, προσφέρων τὸν ἑαυτὸν του μεσίτην μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Διός. Ἡ προσφορὰ ἀπορρίπτεται, ἥτις, τῇ ἀληθείᾳ, ἔγινε μόνον διὰ τὸν τύπον καὶ οὐχὶ ἐγκάρδιος. Ὁ Ὀκεανὸς εἶναι ὁ λαμβάνων συμπάθειαν διὰ τὸν πάσχοντα μέχρι τινος βαθμοῦ, ἀλλ' ἐπιθυμῶν ν' ἀγαπᾶται ὑπὸ τε τοῦ πάσχοντος καὶ τοῦ καταδυναστεύοντος, τὸν μὲν παρηγορῶν, κατὰ δὲ τοῦ ἄλλου μὴ ἐκφέρων γνώμην. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ὀκεανοῦ ὁ Προμηθεὺς, ὡς ἀποφασίσας νὰ ὑπομείνῃ τὰς δυστυχίας, θέλει ν' ἀπασχολήσῃ τὸν νοῦν του εἰς ἄλλα πράγματα, διηγούμενος εἰς τὸν χορὸν τὰς ὠρελίας τὰς ὁποίας ἐπεδαφίλευσεν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, χαρίζων εἰς αὐτὸ τὸ πῦρ. Τοιοῦτοτρόπως σύρει τὴν συμπάθειαν ἡμῶν, καὶ δεικνύει τὴν κακοβουλίαν τοῦ Διός. Ἄλλος δυστυχὴς ἀναφαίνεται ἤδη· ἡ Ἰώ, τὸ θῦμα τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῆς ἐκδικήσεως, περιπλανωμένη εἰς τὰ ἀγριότατα μέρη τῆς γῆς ἐν μεταβεβλημένῃ μορφῇ, διέρχεται ἐκ τῆς θέσεως, ἔνθα ὁ Προμηθεὺς εἶναι δεδεμμένος. Οὗτος προλέγει εἰς αὐτὴν τὸ μέλλον τῆς, καὶ τῇ ἀναφέρει τὰς παρελθούσας περιπλανήσεις τῆς, ἀλλ' ἐκεῖνη ἐγκαταλείπει τὴν σκηνὴν ταρασσομένη ὑπὸ τοῦ κακοποιοῦ φάσματος τοῦ Ἄργου, (ἴδε μυθολογίαν ἐν λέξει Ἰώ) ὅπερ τὴν διώκει ἐκεῖθεν. Ἡ δραματικὴ συνοχὴ τοῦ μέρους τούτου μετὰ τῆς ἐπιλοίπου πράξεως, εἶναι ὀλίγον ἀπομεμακρυσμένη, ἀλλ' ὁμως ἐνεστι, καθ' ὅτι ὁ Προμηθεὺς καὶ ἡ Ἰώ εἶναι θύματα τῆς αὐτῆς καταδυναστεύσεως, καὶ προσέτι εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν Μοιρῶν κεῖται, τὸ νὰ ἐλευθερωθῆ ὁ Προμηθεὺς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους, μέλλοντος ἀπογόνου τῆς Ἰοῦς. Θεωροῦντες καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἐνότητά,

βλέπομεν αὐτὴν ἐντελῆ, τῆς Ἰοῦς τεινούσης εἰς τὴν ἐκλάμπριν-
σιν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Προμηθέως. Αὕτη ὑποφέρει ἀκουσίως,
ἐκεῖνος ἐκουσίως καὶ ἐλευθέρως ἀνθίσταται· ἐκεῖνη εὐρίσκεται
ἐν ἀπελπισίᾳ, οὗτος ἐλπίζει. Καὶ τὰ παθήματα δὲ αὐτῶν εἶναι
ὄλως ἀντίθετα· οὗτος φιλελεύθερος δεσμεύεται, καὶ ἐκεῖνη ἀφι-
νεται ἐλευθέρᾳ νὰ περιπλανᾶται. Ἡ αἰσθησις δὲ τῆς ἐντυπώ-
σεως, ἣν ἐμελλε νὰ προζενήσῃ ἢ ἀντίθεσις αὕτη, παρεκίνησε
τὸν ποιητὴν νὰ ἐνώσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἰοῦς μὲ τὴν τοῦ Προ-
μηθέως καὶ νὰ φέρῃ αὐτὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

Ὁ Προμηθεὺς κομπάζει ἐνώπιον τῆς Ἰοῦς καὶ τοῦ χοροῦ, ὅτι
προβλέπει καταστρεπτικὸν γάμον, εἰς τὸν ὅποιον θέλει εἰσελθεῖ
ὁ Ζεὺς χωρὶς νὰ γνωρίσῃ τὸν μέλλοντα κίνδυνόν του. Ὁ Ἑρμῆς
ἤδη φαίνεται διὰ νὰ ἐρωτήσῃ περὶ ποίου γάμου αὐτὸς λέγει.
Ὁ Προμηθεὺς ἀρνεῖται νὰ εἴπῃ, καὶ ἡ πράξις καταλήγει μὲ
σκληροτέραν ἐνδειξὴν ἐκδικήσεως τῆς ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ δράματος
γενομένης. Ὁ κεραυνὸς ὠρύεται ἐκ τῶν οὐρανῶν, τὰ στοιχεῖα
μάχονται κατ' ἀλλήλων, οἱ βράχοι συντρίβονται πέριξ τοῦ Προ-
μηθέως, τὸ σῶμά του κατακεραυνοῦται, ἀλλ' ἐκεῖνος ἀνυπότα-
κτος ἀκόμη, φωνάζει τὴν μητέρα του Θεμίδα διὰ νὰ παρατηρή-
σῃ τὸ ἀδίκον τῆς καταδίκης. « Ὁ θρίμβος τῆς καθυποτάξεως »,
λέγει ὁ Στέγελος « δὲν ἐλαμπρύνθη ὑπ' ἐνδοξωτέρας γραφίδος,
καὶ δυσκολεύμεθα νὰ ἐνοήσωμεν τίνι τρόπῳ ὁ ποιητὴς ἠδύ-
νατο νὰ αἰωρῆται εἰς τόσον ὕψος». Εἶναι δ' ἄξιον παρατηρήσεως
ὅτι ὁ Αἰσχύλος ἐν τῷ δράματι τούτῳ φαίνεται ὑβρίζων τὴν ποιη-
τικὴν θρησκείαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ δεικνύων ὀλίγον σέβας πρὸς τὸν
πατέρα τῶν θεῶν. Ἀλλαχοῦ, καὶ κυρίως εἰς τοὺς χοροὺς τῶν
Ἰκετίδων, ὁ χαρακτὴρ τοῦ Διὸς παρίσταται διὰ λόγων ἀξίων
τοῦ ὑπερτάτου θεοῦ.

Ἄλλ' ἐνταῦθα ὁ Ζεὺς εἶναι εὐτυχῆς ἄρπαξ, ὅστις λησμονεῖ
τοὺς φίλους, οἵτινες τὸν ἐβοήθησαν· εἶναι ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρωπίνου
γένους, ἐνεργῶν μᾶλλον κατὰ τὴν θέλησίν του, παρὰ κατὰ τὸ
δίκαιον, καὶ ὑπέκει εἰς τὰς Μοίρας. Δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ εἰ-

πῶμεν, διατὶ ποιητὴς τοσοῦτο θρησκευτικὸς, ἠθέλησε νὰ κινήσῃ
τὴν συμπάθειαν τῶν ἀκροατῶν τοῦ ὑπὲρ τοῦ Προμηθέως, καὶ
κατὰ τοῦ Διὸς, ἢ πῶς ἠθέλησε νὰ ἐκλέξῃ πράξιν, ἐν ᾗ τὰ ἀν-
θρώπινα αἰσθήματα δὲν ἠδύνατο νὰ λάβωσιν ἄλλην διεύθυνσιν,
παρὰ τὴν ὑπὲρ τοῦ Προμηθέως.

Ἴσως ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ τὸν Δία ἔχοντα ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς
βασιλείας του, τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς αὐτὰς μεταβολὰς,
ἃς ἠδύνατο τις νὰ ἴδῃ καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησι τυράννοις· βα-
σιλεύοντα δηλ. δεσποτικῶς καὶ σκληρῶς κατ' ἀρχάς, κατα-
θραύοντα τοὺς ἐχθροὺς του, τραχύνοντα τὴν ἰσχύν του διὰ παντός
τρόπου, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ μέλλοντός του καθι-
στάμενον ἡμερον, δίκαιον, καὶ πατέρα τῶν θεῶν. Ἡ δυνατόν
ὅτι ὁ Αἰσχύλος ἀπεμακρύνθη ὀλίγον τῶν θρησκευτικῶν παρα-
δόσεων τοῦ λαοῦ, καὶ ἐσκέφη καλὸν νὰ μεταχειρισθῇ τὴν πα-
ράδοσιν ἐν τῷ δράματί του ὀλίγον παρηλλαγμένην, ἐνῶ ἡ ἰδέα
του περὶ θεοῦ ἦτο ὑψηλὴ, καὶ ἐξεφράζετο, ὅπου ἡ περίπτωσις
τὸ ἐπέτρεπεν.

Ὁ χαρακτὴρ τοῦ Προμηθέως ἐνταῦθα εἶναι καλῆτερος, παρ' ὅ-
τι ὁ Ἡσίοδος τὸν παρίστανει. Γινώσκων τὴν ἀξίαν του,
προσπαθεῖ νὰ σώσῃ ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν καταστροφὴν τὸ
ἀνθρώπινον γένος.

Ὁ Προμηθεὺς συνεκρίθη μὲ τοῦ Μίλτωνος τὸν Σατανᾶ, ἀλλὰ
διαφέρει οὐσιωδῶς ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως.

Πόση δὲ εἶναι ἡ μεταξὺ τοῦ Σατανᾶ τοῦ Μίλτωνος καὶ τοῦ
Προμηθέως τοῦ Αἰσχύλου διαφορὰ, πᾶς τις δύναται νὰ φαντασθῇ,
ὀλίγα τινὰ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν. Ὁ Σατανᾶς εἶναι πνεῦμα ἀγά-
ριστον, τὸ ὅποιον ἐτόλμησε νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ
καλοκῆγάθου καὶ ὑπερτάτου ὄντος, ὅπερ ἐκ μόνης τῆς ἀγαθό-
τητός του τὸν ἐποίησεν· εἶναι ὁ μέγιστος ἐχθρὸς, καὶ ὁ κατα-
ταστροφεὺς τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· εἶναι τὸ
πνεῦμα τοῦ ἐγωῖσμου καὶ τῆς χαιρεκακίας. Οὕτω λαμβάνοντες
ἀνὰ χεῖρας τὸν Ἀπωλεισθέντα Παράδεισον τοῦ Μίλτωνος, βλέ-

πομεν τὸν Σατανᾶν, ὁμολογοῦντα μὲν τὴν ἀγαθότητα τοῦ Ὑψίστου, ἀλλ' ὅμως φθονοῦντα καὶ πνέοντα ἀκόμη μένος καὶ ἄρ-
γὴν κατὰ τοῦ εὐεργέτου τοῦ ἀδικου.

«Μᾶς ἐδείκνυε (λέγει πρὸς τοὺς ἐκπτώτους ἀγγέλους, τοὺς
πόσιους παρορμᾶ εἰς πόλεμον) πλήρη τὴν βασιλικὴν του με-
γαλοπρέπειαν, ἀλλὰ μᾶς ἔκρυπτε τὴν δυνάμιν του, καὶ τοῦτο,
ὡπῆρξεν αἰτία τῆς ἀπολείρας καὶ τῆς πτώσεως ἡμῶν. Ἀπὸ
τοῦδε ὅμως γνωρίζομεν τὰς δυνάμεις του καὶ τὰς ἡμετέρας.

«Δὲν θὰ προκαλέσωμεν ἡμεῖς τὸν πόλεμον, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ
πτόν φοβηθῶμεν ἂν ἐπέλθῃ. Ὑπολείπεται, δὲ νὰ ἐργαζώμεθα
κρυφίως, ὅπως ἐπιτύχωμεν διὰ δόλου καὶ τεχνασμάτων, ὅ,τι
καθὲν κατωρθώσαμεν διὰ τῆς ἰσχύος.»

Ὁ δὲ Προμηθεὺς τοῦ Αἰσχύλου, εἶναι φιλόανθρωπος θεότης (*)
εὐεργέτις τοῦ τιμωροῦ τῆς Διός. Πνεῦμα φιλελεύθερον, μὴ ἀνε-
χόμενον τὴν ἀδικον καταφορὰν τοῦ πατρὸς τῶν Θεῶν κατὰ τοῦ
ἀνθρωπίνου γένους. Ἄν καὶ παρά δίκην δὲ τιμωρούμενος, δὲν
ποθεὶ οὐδὲ φαντάζεται πόλεμον κατὰ τοῦ κυριάρχου τοῦ Οὐρα-
νοῦ, ἀλλ' ἐπιμένει κραυγάζων κατὰ τῆς παρανομίου βίας, καὶ ἐν
τῇ συναισθήσει τῆς ἀθωότητος αὐτοῦ, μὴ δεχόμενος οὐδεμίαν
μεσιτείαν, καὶ ἀποδιώκων τοὺς πρέσβεις τοῦ Διὸς μὲ ἀπειλὰς
καὶ μεγαλοπρέπειαν ἀξίαν τοῦ ὑποκειμένου του. Καὶ ὑπὸ τὰ
ἐρείπια δὲ τοῦ θραυομένου ὄρους, καὶ τὰς πυρφόρους φλόγας τῶν

(*) Ἐκπλήττεται τῶντι τις, ἀκούων ἐν τῇ τραγωδίᾳ
ταύτῃ τὸν Προμηθεᾶ λέγοντα.

Ἐγὼ δὲ ταῦθ' ἅπαντ' ἠπιστάμην.

Ἐκὼν ἐκὼν ἤμαρτον, οὐκ ἀρνήσομαι,

Θνητοῖς δ' ἀρήγων αὐτὸς ἠρόμην πόνους. (στ. 265.)

Διὰ τοῦτο, καὶ Πατέρες τινες τῆς ἐκκλησίας τοσοῦτον ἐξε-
πλάγησαν, ὥστε εἶπον, ὅτι βλέπουσιν εἶδος τι συγκεχυμένης
προαισθήσεως τοῦ μεγαλιτέρου μυστηρίου τῆς Θρησκείας ἡμῶν
ἐν τῷ δράματι τούτῳ. (Τερτυλλ. Κατ. Μαρκ. I. 1. Ἀπο-
λογῆτ. 18.) Τοῦτο ὅμως δὲν ἔχει οὕτως.

κεραυνῶν ὧν, πάλιν τὴν μητέρα του Θεμίδα καὶ τὸν Αἰθέρα
ἀτάραχος καλεῖ, ὅπως ἴδωσι τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν ἀδικίαν.

Τοιᾶδ' ἐπ' ἐμοὶ ῥιπὴ Διόθεν

Τεύχουσα φόβον στείχει φανερώς.

Ἦ μητρὸς ἐμῆς σέβας, ὃ πάντων

Αἰθῆρ κοινὸν φάος εἰλίπτων,

Ἐσορᾶς μ', ὡς ἔκδικα πάσχω; (στ. 1080.)

Διότι, ὡς καὶ ὁ ποιητὴς Ὁράτιος εἶπε, βεβαίως ἔχων ὑπ' ὀ-
ψιν του τὴν τραγωδίαν ταύτην.

Justum et tenacem propositi virum

Non vultus instantis tyranni

Mente quatit solida

Nec fulminantis magna Jovis manus

Si fractus illabatur orbis,

Impavidum ferient ruinae (Ἠιδ. Β. Γ. 3).

τούτεστι,

«Τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν τοῦ δικαίου καὶ τοῦ καταγινο-
μένου εἰς τὸ καθῆκον του ἀνδρὸς, δὲν τρομάζει τὸ πρόσωπον
τοῦ ἀγρίου τυράννου, καὶ τοῦ κεραυνοβόλου Διὸς ἢ μεγάλη δε-
ξιά ἢ γῆ δὲ αὐτὴ ἂν θραυσθῇ καὶ καταρρέουση, ἀτρόμητος οὐ-
τος θὰ κτυπηθῇ ὑπὸ τῶν ἐρειπίων τῆς.»

Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ δράματος, ὁ θεατὴς βλέπων τὸν
εὐεργέτην του καὶ τὸν δοτῆρα πάσης ἀνθρωπίνης σοφίας βασι-
νιζόμενον, δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ τὴν σφοδρὰν του λύπην,
καὶ νὰ μὴ ἀνακαλύψῃ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πάσχοντος τὴν θειο-
τάτην ὑπομονήν.

Τὸν Σατανᾶν χαρακτηρίζει φιλοπρωτεία, τὸν δὲ Προμηθεᾶ
ἀφιλοκέρδεια καὶ κλίσις πρὸς τοὺς ἀδυνάτους. Ἐνῶ ἐν τῷ Σα-
τανᾷ παρατηρεῖ τις φθόνον ἐπὶ φθόνου, ἐν τῷ Προμηθεῖ, καρτε-

ρίαν ἡρωϊκὴν ἐπὶ καρτερίας. Ὁ Θεὸς τοῦ φθονεροῦ Σατανᾶ, εἶναι πανάγαθος, δικαιοτάτος, ἅγιος, τοῦ δὲ πάσχοντος Προμηθέως, τυραννικός, ἀχάριστος, ἐμπαθής. Οὐδεμία λοιπὸν ἀμφιβολία μένει, περὶ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Προμηθέως. (ἀκολουθεῖ.)

Η ΗΡΩΙΣ ΜΙΑΣ ΝΥΚΤΟΣ.

1.

Εἰς τὸ ἐνδότερον μέρος ἑνὸς τῶν μυρίων μικρῶν ὄρων, οἵτινες ὀδοντοῦσι τὴν παραλίαν τῆς Σκωτίας, ὑπῆρχεν ἐπὶ λόφου ἰδρυμένος ἀρχαῖος πύργος, τοῦ ὁποίου ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἀνεμίμνησκε τὴν Νορμανδικὴν εἰσβολήν. Ὁ πλήρης μεγάλων καστανῶν περιβόλος κατήρχετο πολὺ κατωφερῆς πρὸς τὴν καθέτως περυτρώγουσαν τὴν ἀκτὴν θάλασσαν. Ὁ πύργος οὗτος ἦτο φεουδαλικὴ κατοικία ἀρχαίας Σκωτικῆς οἰκογενείας, εὐγενοῦς καταστάσης ἀπὸ Ῥοβέρτου τοῦ Βαλακίου, ἥτις εἶχε χύσει αἷμα ἀγνότατον ὑπηρετοῦσα τοὺς βασιλεῖς τῆς Μεγάλης Βρετανίας· ἀλλὰ καθ' ἣν ἐποχὴν ἀρχεῖται ἡ διήγησίς μας, νέα κόρη ἦτο ὁ μόνος τῶν Μάκ-Ἐδβίνων βλαστὸς· ὁ γηραιὸς κόμης, πρὸ μικροῦ πεσὼν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης παρὰ Καρόλω τῷ Α', ἀφῆκε τὴν δυστυχεῖ ὄρρανὴν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν ὑπηρετίου τῆς ἐξηκονταετοῦς καὶ ἀγαθῆς τινος ἱερέως καθολικοῦ, τὸν ὁποῖον ἡ μανία τῶν καθαριστῶν καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ *rumparlement* κατὰ τῶν Παπιστῶν ἐκσφενδονισθὲν ἀνάθεμα, εἶχε μέχρι τοῦδε σεβασθῆ καὶ ἀρήσει ἐλεύθερον νὰ ἐξασκῇ ἡσύχως τὸ θεῖον ἐπάγγελμά του εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ πύργου.

Ὁ πέλεκυς τοῦ Κρόμβελ εἶχε κυλίσει εἰς τὸν κονιορτὸν τὴν κεφαλὴν Καρόλου τοῦ Α'. οἱ βασιλικοὶ, διασκορπισθέντες, ἀπελπίσθησαν, καὶ τὰ δημοκρατικὰ στρατεύματα εἶχον περαιώσει τὴν καταδίωξιν τῶν ὀλίγων Σκώτων, οἵτινες ἔμειναν πιστοὶ

εἰς τοῦ εὐγενοῦς θύματος τὸν υἱόν, ὅστις δυστυχῶς ἀνηγορεύθη βασιλεὺς.

Αἱ ἀντιφατικώτεροι φῆμαι διεδίδοντο περὶ τῆς τύχης τοῦ νέου πρίγκηπος. Κατὰ τὸ λέγειν τινῶν, πρὸ πολλοῦ εἶχε καταφύγει εἰς τὴν Γαλλίαν, κατ' ἄλλους διέμενεν εἰσέτι εἰς Σκωτίαν καὶ ἔφρουγε μὲ δύω ἢ τρεῖς ἀφοσιωμένους φίλους του, ἐνώπιον τοῦ στρατοῦ τοῦ Κρόμβελ, ὅστις διηρῆνα τὰ δάση, τὰς φάρμαγγας καὶ τὰς καλύβας, διὰ νὰ συλλάβῃ τὸν προγεγραμμένον εὐγενῆ.

Ἐσπέραν τινα τοῦ Νοεμβρίου ὁ ἄνεμος ἐθρήνει ἔξωθεν, ἡ θάλασσα συντριβέτο ὑποκώφως ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, οἱ γυμνοὶ τῶν καστανῶν κλάδοι ἔκριζον πενθίμως, καὶ εἰς τὴν μεγάλην τῆς οἰκίας αἴθουσαν ἡ νέα τῶν Μάκ-Ἐδβίνων κληρονόμος ἐκάθητο μεταξὺ τῶν δύο κηδεμόνων τῆς ὑπὸ τὸ σανίδωμα τῆς μεγάλης ἐστίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔκαιε μεγάλη πυρά. Βελφρίδος ὁ γέρον ὑπηρετῆς ἔπαυσε ζατρίκιον μὲ τὸν ἀββᾶν Πετροῦνα· ἡ λέδη Μάκ-Ἐδβίνη, μὲ τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν χειρῶν, καὶ μὲ βλέμμα ἀόριστον καὶ ἀσταθές, ἐφαίνετο παρακολουθοῦσα ὄνειρά τινα εἰς τὴν ὁμίχλην τοῦ μέλλοντος, ἢ ἀνάμνησιν τινα εἰς τὰ νέφη τοῦ παρελθόντος.

Ἡ λέδη Μάκ-Ἐδβίνη σχεδὸν δεκαεξαετής, εἶχε πρόσωπον κανονικόν, μεγάλους μέλανας ὀφθαλμούς, κόμην ξανθὴν, χεῖρα ῥαδινὴν καὶ σῶμα ἀσθενές μὲν κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ νευρῶδες.

Βλέπων τις αὐτὴν μελανηφόρον, ὠχράλευκον, μὲ μελαγχολικὸν μειδιάμα εἰς τὰ χεῖλη, ἤθελε τὴν νομίσει ἐκ τῶν πλασματικῶν τὰ ὁποῖα μόνον διὰ τῆς καρδίας καὶ τῆς φαντασίας ὑπάρχουσιν, ἀσθενεῖς ἄγγελοι τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς δεσμεύει εἰς γήϊνον σῶμα.

Ἄλλ' ὑπὸ τοὺς λεπτοφυεῖς καὶ σχεδὸν ἑναερίους χαρακτῆρας τῆς, ἡ λέδη Μάκ-Ἐδβίνη ἐκάλυπτε ψυχὴν δραστήριον, καρδίαν διάπυρον, καὶ τῶν εὐγενῶν προγόνων τῆς τὸ αἷμα κυανοῦν βαθύ-

χρουν ἔρρεεν ἄφθονον ὑπὸ τὸ διαφανὲς δέρμα τῆς εἰς μυρία πλέγματα φλεβῶν. Τὸ βλέμμα τῆς, συνήθως ἀδύνατον, ἐπυροῦτο στιγμιαίως καὶ ἠκτινοβόλοι ὅταν ἐνθουσιώδης τις ιδέα ἐγεννᾶτο εἰς τὸν νεαρὸν ἐγκέφαλόν τῆς.

Ἦτον ἀδύνατον νὰ προσφέρῃ τις τότε ἀκινδύνως τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως· καὶ ὁ μὲν συνετὸς ἀββᾶς Πετερῶν προσήχετο κρυφίως ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ δὲν ἔψαλλε τὴν κυριακὴν τὸ *Domine salvum fac regem*, (θεὲ σώσον τὸν βασιλέα.), ὁ δὲ Βελφρῆδος ὑπερεφοβεῖτο διὰ τὴν προσφιλῆ κυρίαν του καὶ ἔχεεν οἶνον καὶ αἰε εἰς τοὺς καθαριστὰς στρατιώτας, οἵτινες ἐλευθέρως προσήρχοντο εἰς τὴν ἐστίαν τοῦ οἴκου· ἡ νέα κόρη οὐδὲ κἂν ἐφρόντιζε νὰ κρύψῃ τὴν πρὸς τὸν βασιλέα ἀφοσίωσίν τῆς, καὶ καθ' ἑκάστην εἰς τὸ γεῦμα ἐκένου τὸ χρυσοῦν τῶν προγόνων τῆς ποτήριον εἰς ὑγείαν τοῦ βασιλέως.

Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἡ κεφαλὴ Καρόλλου τοῦ Α΄. ἔπεσεν, ἡ κόρη ἐψιθύρισεν «οἱ ἀγενεῖς!» ὅταν τὰ τελευταῖα Σκωτικὰ τάγματα ὑπετάγησαν εἰς τὸν ἐχθρὸν ἀμαχητὶ ἀνέκραξεν «οἱ ἄνδρες!» καὶ ἡ εὐγενὴς κόρη, κλαύσασα διότι δὲν ἦτον ἀνὴρ, παρεκάλει τὸν θεὸν διὰ τὸν βασιλέα.

Τὴν ἐσπέραν ταύτην ἐνῶ τὸ βλέμμα τῆς περιέτρεχε τὰ εἰς τὰς μελανισμένας δοκοὺς τῆς ὀροφῆς γεγλυμμένα κοσμήματα, ὁ νοῦς τῆς παρεκλούθει τὴν τύχην Καρόλου τοῦ Β΄. Ποῦ εὐρίσκει; ἄρα γε θὰ δυνηθῇ νὰ ὑπεκφύγῃ; θ' ἀκολουθήσῃ τὴν τύχην τοῦ πατρός του; ἢ εὐτυχέστερος αὐτοῦ, θὰ φύγῃ διὰ νὰ ἐπανέλθῃ κυριάρχης βοηθεία τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας;

Τοιαῦτα ἦσαν τὰ νοερά ζητήματα τὰ ὅποια ἀπηύθυνεν εἰς τὸν ἀδέσποτον βεμβασμὸν τῆς.

Αἴφνης καταγιγίς, συρίττουσα ἀναμέσον τῶν δένδρων τοῦ περιφράκτου, κατέδυσεν εἰς τὴν ἐστίαν καὶ κατέστησεν ὠχρὸν τὸ ἀπαυγάζον τὴν αἴθουσαν φῶς τῶν λαμπάδων· ἡ μεγάλη τῆς θαλάσσης φωνὴ ὑψώθη στριγμωδεστέρα, τρομερωτέρα

καὶ μεγάλαι σταγόνες βροχῆς ἤρχισαν νὰ μαστιζῶσι τὰς ἕλας τῶν παραθύρων.

Ὁ ἀγαθὸς ἀββᾶς ἀπώθησε τὸ ζατρίκιον καὶ σταυροκοπούμενος, ἐψιθύρισε. «Θεὲ μου! εὐσπλαγχνίσθητι τοὺς ὁδοιπόρους. . . .

— Θεὲ μου! εἶπε καὶ ἡ ὄρφανή, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἴσως εἶναι καθ' ὄδον τὴν ὥραν ταύτην, μόνην σκέπην ἔχων τὸν θουλώδη οὐρανὸν, θνήσκων ἀπὸ ψυχῆς καὶ πείναν. . . . Εὐσπλαγχνίσθητι, θεὲ μου! τὸν δούλόν σου! . . .

Καὶ ἔρριψε βλέμμα ἐπωδύνου ἐπιπλήξεως εἰς τὸν ἱερέα, ὅστις δὲν ἐτόλμησε νὰ προσευχηθῇ ὑπὲρ τοῦ προγεγραμμένου, καὶ εἰς τὸν γηραιὸν ὑπρέτην ὅστις σιωπηλῶς εἶχε κάμει τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, χωρὶς νὰ φανῇ τολμηρότερος τοῦ ἱερέως.

«ὦ! εἶπεν αὕτη, ὑπὸ τὴν στέγην τῶν Μάρκ-Ἐβδίνων δὲν ὑπάρχει λοιπὸν πλέον παρά μία γυνὴ τολμῶσα νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸν οὐρανὸν ὑπὲρ Σοῦ, Μεγαλειότατε!

— Τέκνον μου, εἶπεν ὁ ἱερεὺς, ἄς ὑποτασώμεθα εἰς τοὺς μυστηριώδεις τῆς θείας προνοίας νόμους· ὁ θεὸς κατατρέχει τὸν υἱὸν τῶν Στυαρτῶν, τὸ δεικνύει. Μίαν ἡμέραν, ἴσως θέλει τῷ ἀποδώσει τὴν βοήθειαν τῆς κραταιᾶς χειρὸς του καὶ τὸν θρόνον τῶν πατέρων του. . . .

— Κυρία μου, εἶπε καὶ ὁ Βελφρῆδος, ὅλοι ἀγαπῶμεν τὸν βασιλέα, εὐχαρίστως ἠθέλαμεν προσφέρει τὸ αἷμά μας ὑπὲρ αὐτοῦ· ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ἐπιδεικνύωμεν ἀνωφελεῖ ἀφοσίωσιν; διατί νὰ χαθῶμεν χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ τὸν σώσωμεν; εἴμεθα περικυκλωμένοι ἀπὸ κατασκόπους. . . .

— Ἄνδρες! ἐψιθύρισεν ἡ νέα κόρη μὲ περιφρονητικὸν μείδιμα. Ὁ ζυθοποιὸς Ὀλιβιέρος καὶ τὸ αἰσχρὸν Παρλαμέντον, τὸ καταδικάσαν τὸν κύριόν του, δὲν θέλουν ποτὲ δυνηθῇ ν' ἀποπνίξωσιν εἰς τὸν λάρυγγά μου τὴν κραυγὴν «Ζήτω ὁ βασιλεὺς!»

Ὁ ἀββᾶς Πετερῶν ἔμελλε ν' ἀποκριθῇ, ἀλλ' εἰς τὸν κρότον

τῆς καταγίδος προσετέθη αἴφνης καὶ ἄλλος τις κρότος· ἡ ὀπλὴ πολλῶν ἵππων ἀντήχησεν εἰς τὴν ἐκ γρανίτου ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὸν πύργον, καὶ ἔπαυσεν ὑπὸ τὰ παράθυρα, ἀπέναντι τῆς ἀσφαλῶς κεκλεισμένης θύρας. Εὐθύς σχεδὸν ὑπηρετής, ἐσπευσμένως εἰς τὴν αἴθουσαν εἰσελθὼν, ἀνήγγειλεν ὅτι δύο ἱππῶται ἐξήτουν ξενίαν. Ὁ ἀββάς καὶ ὁ Βελφρίδος ἀντήλλαξαν φοροδεῆς βλέμμα, ἀλλ' ἡ λέδη Μάρκ-Ἐδβίνη ἐγερθεῖσα· «Καλῶς ἦλθον! εἶπεν, ἡ στέγη τῶν προγόνων μου εἶναι τὸ ἄσυλον καὶ ἡ σκέπη ὄλων τῶν κεκμηκότων ὁδοιπόρων, ὅταν ἡ τρικυμία ὠρύεται.»

Καὶ ἀκολουθήσασα τὸν ὑπηρετήν, κατέβη διὰ τὴν ὑποδεχθῆ τοὺς νεοελθόντας.

Νέος τις ἀνὴρ καὶ ἕτερος γέρον ἐπέζευον εἰς τὴν αὐλήν.

Ἡ νέα κόρη μὲ ἐν βλέμμα περιέβαλε τοὺς ξένους καὶ προχωροῦσα πρὸς αὐτούς· «Εἰσέλθετε! Κύριοι, τοῖς λέγει, μὲ εὐγενῆ φιλοφροσύνην, ἡ κατοικία τῶν Μάρκ-Ἐδβίνων εἶναι ἰδική σας.»

— Μάρκ-Ἐδβίνων! ἐρώνησεν ὁ νέος ῥίπτων τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου του εἰς ὑπηρετήν, ἰδοὺ ὄνομα τὸ ὁποῖον ἤξει καλῶς εἰς τὸ οὖς!

Ἀντήλλαξε μὲ τὸν συνοδὸν του βλέμμα εὐχαριστήσεως, ἔκαμιν ἐν βῆμα πρὸς τὴν νέαν κόρην, καὶ εἶπεν ἀσπαζόμενος χαριέντως τὴν χειρὰ τῆς «Εὐχαριστῶ διὰ τὴν εὐγενῆ φιλοξενίαν σου, Μιλέδη. Ἐπὶ πολὺ ὁδοιπορήσαντες εἴμεθα κατάκοποι, ἀλλὰ πλησίον σας, θὰ λησμονήσωμεν τοὺς κινδύνους καὶ τὰς τραχύτητας τῆς ὁδοῦ . . . καὶ ἀπὸ τοῦδε ἡ κόπωσίς μας ἠφανίσθη.»

Ταῦτα λέγων ὁ νέος ἱππότης ἀπεδύθη τὸν μανδύαν του τὸν καλύπτοντα μέρος τοῦ προσώπου του, τὸ ὁποῖον αἴφνης ἐφωτίσθη ἀπὸ τὸ φῶς λαμπάδος.

Ἀλλὰ μόλις ἡ νέα κόρη παρετήρησε τὴν βοστρυχιμένην κόμην του, τὸ λεπτόν καὶ περιφρονητικὸν χεῖλός του, τὸ κυανοῦν καὶ διαυγὲς ὄμμα του καὶ τὴν ὀλίγον μακρὰν ῥινὰ του, ἔσυρεν

ἐκ τοῦ κόλπου τῆς νομισματόσημον καὶ παραβαλοῦσα τὴν ἐν αὐτῷ παρισταμένην εἰκόνα πρὸς τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ἀγνώστου, ἐξέβαλε πνιγομένην κραυγὴν ψιθυρίζουσα: «Αὐτὸς εἶναι!

— Αὐτός! ποῖος; » ἠρώτησεν ὁ ἀββάς Πετεροῦν καὶ ὁ Βελφρίδος, οἵτινες φθάσαντες τότε ἐχαιρέτων τοὺς νεοελθόντας.

Ἀλλ' ἀντὶ τὴν ἀποκριθῆ, ἡ νέα Λέδη, κλίνουσα ἐνώπιον τοῦ ξένου μὲ πλήρη συγκινήσεως χάριν· «Μεγαλειότατε! λέγει, ἠμπορεῖτε νὰ προδώσητε ἐδῶ τὴν μετεμφυεσὶν σας. . . . Εἶσθε ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας.

— Ὁ βασιλεὺς! ἐψιθύρισε συγχρόνως ὁ Πετεροῦν, ὁ Βελφρίδος καὶ οἱ νεοελθόντες ὑπηρεταί.

Ὁ βασιλεὺς, ἐπειδὴ πραγματικῶς αὐτὸς ἦτο, παρατηρήσας μὲ ταχὺ βλέμμα ὅλα ἐκεῖνα τὰ μὲ εἰλικρίνειαν καὶ ἀφοσίωσιν χαρακτηρισμένα πρόσωπα, καὶ ἀνασηκώσας τὴν γονυπετήσασαν κόρην· «Ἐχεις δίκαιον, λέγει, ὁ βασιλεὺς προγεγραμμένος, φυγὰς, ὁ βασιλεὺς μὴ ἔχων πλέον εἰμὴ ἓνα μόνον πιστὸν συνοδὸν ἔρχεται ζητῶν ξενίαν καὶ τιθέμενος ὑπὸ τὴν ἰσχυροτάτην τῶν προστασιῶν, τὴν ἀραιότητα!»

Ἡ νέα κόρη στραφεῖσα τότε πρὸς τὸν ἀββᾶν καὶ τοὺς λοιποὺς κατοίκους τοῦ πύργου. «Ὁ θεὸς σᾶς καθιστᾷ σήμερον σωματοφύλακας τῆς Μεγαλειότητός του, φίλοι μου, τοῖς λέγει, φροντίσατε περὶ τῆς τύχης τῆς Ἀγγλίας!»

Ὁ βασιλεὺς ἐμειδίασε πικρῶς καὶ προσφέρων τὸν βραχίονα εἰς τὴν νέαν ξενοδόχον του· «Ἐλθέ, ἀγαθὴ Πατρίκι, λέγει εἰς τὸν συνοδὸν του, εἴμεθα ἐδῶ μεταξύ καρδιῶν ἀκόμη ἀγγλικῶν· δυνάμεθα νὰ λησμονήσωμεν μίαν στιγμὴν τὸ παρελθόν . . . νὰ ἐλπίζωμεν εἰς τὸ μέλλον!»

2.

Μετὰ μίαν ὥραν, εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς τοῦ πύργου, ὁ Κάρολος, μετὰ τοῦ πιστοῦ φίλου τοῦ μακαρίτου βασιλέως, τὸν Πατρίκι, ἐδείπνα μὲ τὴν ὄρεξιν στομάχου εἰκοσιπενταετοῦς ὑπὸ πείνης βασανιζομένου.

Ὁ Βιλφρίδος καὶ ὁ ἀββᾶς ἴσταντο ἐπὶ τῆς φλιάς τῆς θύρας καὶ ἡ λέδη Μάρκ-Εδβίνη, εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ βασιλέως καθημένη, τὸν ὑπηρετεῖ μετ' ἐλέμμο ὑγρὸν καὶ σπῆθος ἐξωγκωμένον ἀπὸ ὑπερφηρᾶναιαν.

— "Ε! Πατρίκ, εἶπεν ὁ Κάρολος ἀφοῦ ἐχορτάσθη, μετ' ἐπισημασμένον μεϊδιάμα, ἰδοὺ ἀκόμη μίαν φορὰν ἐσώθημεν! . . .

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Πατρίκ, σείων τὴν κεφαλὴν, οἱ κατηραμένοι ἐκεῖνοι ἵπποις μᾶς κυνηγοῦν πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν· χθὲς ἔχασαν τὰ ἔχνη μας, δυνατὸν νὰ τὰ ἀνεύρωσι σήμερον.

— Χάρις τῷ θεῷ, ἀπεκρίθη ὁ πρίγκηψ, ἡ θάλασσα εἶναι ἐκεῖ, καὶ ἂν αὐρίον δυνηθῶμεν νὰ εὐρωμεν λέμβον τινα εἰς τὸ παράλιον καὶ νὰ παρατηρήσωμεν πλοῖον τι μακρὰν . . . . .

— Τότε μόνον σωζόμεθα, ἐψιθύρισε ὁ Πατρίκ, ἀλλ' ἡ θάλασσα εἶνε ἀρκετὰ ταραχώδης, ὥστε φαίνεται δύσκολον νὰ εὐρεθῆ πλοῖον λέμβος εἰς τὸ παράλιον.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ἡ νέα κόμησσα, ἔχομεν λέμβον δεδεμένην εἰς τὸν ὄρμον.

— Καὶ σήμερον τὸ πρωὶ, ἐπρόσθεσε ὁ ἀββᾶς Πετερσῶν, ἦτο μακρὰν πλοῖου ὑπὸ σημαίαν Ὀλλανδικήν.

— Ἔμενεν ἀκίνητον; ἠρώτησε ὁ Πατρίκ.

— Μάλιστα, Μιλὸρδε. (ἀκολουθεῖ.)

Α Ν Α Μ Ι Κ Τ Α .

Η ΠΑΤΡΙΚΗ ΣΤΟΡΓΗ.

Εἰς τοὺς τελευταίους πολέμους τῆς Ἀμερικῆς, στίφος ἀγρίων Ἀβενάκων κατέστρεψε στρατιωτικόν τι ἀπόσπασμα Ἀγγλικόν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἠττηθέντες δὲν ἠδύνοντο νὰ ἐκφύγωσι τοὺς ἐχθρούς, οἵτινες ἦσαν μᾶλλον ταχύποδες ἐκείνων, ἐκκοποιήθησαν μετ' ἐπισημασμένην ἀνήκουστον ἀκόμη καὶ εἰς ἐ-

κεῖνα τὰ μέρη. Νέος τις ἀξιωματικὸς Ἀγγλος προσβληθεὶς ὑπὸ δύο ἀγρίων, οἵτινες ἐφόρμων κατ' αὐτοῦ μετ' ἐπέλεον ὑψωμένον, δὲν ἤλπισε πλέον νὰ δυνηθῆ νὰ ἐκφύγῃ τὸν θάνατον, καὶ διελογίζετο μόνον νὰ πωλήσῃ ἀκριβὰ τὴν ζωὴν του· κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τὸν πλησιάζει γέρον ἄγριος μετ' ὅσον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ ἐτοιμάζεται νὰ τὸν πληγώσῃ· ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμήν ἐμελλε νὰ ἐκτοξεύσῃ τὸ βέλος, χαμηλώνει ἐξαίφνης τὸ τόξον καὶ ῥίπτεται μετὰ τοῦ νέου ἀξιωματικοῦ καὶ τῶν δύο ἀγρίων, οἵτινες ἦσαν ἔτοιμοι νὰ τὸν θανατώσωσι· παραμερίζουν οὗτοι μετ' ἐπέλεον, καὶ ὁ γέρον λαμβάνει τὸν Ἀγγλον ἐκ τῆς χεῖρός, καὶ ἐπιδαψιλεύων αὐτῷ περιπτυξίς, τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν καλύβην του.

Ἐκεῖ τὸν μετεχειρίσθη πάντοτε μετ' ἐπισημασμένην στοργήν, ὡς φίλον καὶ οὐχὶ ὡς αἰχμάλωτον· τὸν ἐδίδαξε τὴν γλῶσσαν τῶν Ἀβενάκων, καὶ τὰς θανάτους ἐργασίας τὰς παρ' αὐτοῖς εἰς χρῆσιν οὔσας· ἔζων εὐχαριστημένοι ὁ εἰς ἀπὸ τὸν ἄλλον, καὶ ἐν μόνον πρᾶγμα δυσηρέσκει τὸν νέον Ἀγγλον, καὶ τοῦτο ἦτο, διότι ἐβλεπε ὅτι ὁ γέρον προσεκόλλα ἐνίοτε τὰ βλέμματά του ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἀφοῦ τὸν ἐβλεπε μετὰ προσοχῆς, ἄφινε νὰ πίπτωσι ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του, σταγόνες τινες δακρύων.

Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἔαρος, οἱ ἄγριοι ἐπανάλαβον τὰ ὄπλα, καὶ ἐξῆλθον πάλιν εἰς ἐστρατείαν· ὁ γέρον ὅστις ἦτον ἀκόμη ἀρκετὰ εὐρωστος ἵνα βαστάξῃ τοὺς πόνους τοῦ πολέμου, ἀνεχώρησε μετ' αὐτῶν συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ αἰχμαλώτου του. Οἱ Ἀβενάκοι, ἀφοῦ ὠδοιπόρησαν ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν λεύγας διὰ μέσου τῶν δασῶν, ἐφθασαν τέλος εἰς πεδιάδα ὅθεν εἶδον τὴν στρατοπέδον τῶν Ἀγγλων· ὁ γέρον ἄγριος τὸ ἔδειξε εἰς τὸν μετ' αὐτοῦ νέον, παρατηρῶν μετὰ προσοχῆς ὅλας του τὰς κινήσεις. «Ἴδου οἱ ἀδελφοί σου, τῷ εἶπεν, ἰδέ τους, μᾶς περιμένουν εἰς τὴν μάχην»· Ἄκουε, ἐγὼ σ' ἔσωσα τὴν ζωὴν· σ' ἐδίδαξα νὰ κατασκευάζῃς τόξα, καὶ βέλη· σ' ἔκαμα ἐπιδέξιον νὰ συλλαμβάνῃς τὰ θηρία εἰς τὰ δάση καὶ νὰ μεταχειρίζῃσαι τὸν πέλεκυν κατὰ τῶν ἐχ-

θρῶν· τί ἦτο σὺ ὅταν σὲ ὠδήγησα εἰς τὴν καλύβην μου; αἱ χεῖρές σου ἦσαν ὡς χεῖρες παιδίου· δὲν ἐχρησίμευον οὔτε νὰ σὲ θρέψωσιν, οὔτε νὰ σὲ ὑπερασπίσωσι· δὲν ἐγνώριζες τίποτε, καὶ εἰς ἐμὲ χρεωστεῖς τὸ πᾶν· θὰ φανῆς λοιπὸν τόσον ἀχάριστος νὰ ἐνωθῆς ἐκ νέου μὲ τοὺς ἀδελφούς σου, νὰ ὑψώσης τὸν πέλεκυν καθ' ἡμῶν;» Ὁ Ἄγγλος διεμαρτυρήθη, ὅτι ἤθελε προτιμήσει νὰ χάσῃ χιλιάκις τὴν ζωὴν του, παρά νὰ χύσῃ τὸ αἷμα ἐνὸς Ἀβενάκου. Ὁ ἄγγριος κλίνων τὴν κεφαλὴν ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον μὲ τὰς δύο του χεῖρας, καὶ ἀφοῦ ἔμεινεν ὀλίγον καιρὸν εἰς ἐκαίνην τὴν στάσιν, ἐθεώρησε τὸν νέον Ἄγγλον καὶ τῷ εἶπε μὲ τόνον μεμιγμένον μετὰ στοργῆς καὶ λύπης· «Ζῆ ὁ πατήρ σου; — Ἔζῃ ἀκόμη, ἀπεκρίθη ὁ νέος, ὅταν ἐγὼ ἀνεχώρησα ἀπὸ τὴν πατρίδα μου.— Δυστυχῆς πατήρ, ἀνέκραζεν ὁ γέρον·» Μετὰ δὲ βραχεῖαν σιωπὴν προσέθεσεν· « Ἡξεύρεις ὅτι καὶ ἐγὼ ὑπῆρξα πατήρ, καὶ ὅτι πλέον δὲν εἶμαι; εἶδα τὸν υἱόν μου πίπτοντα, ἐνῶ ἐμάχετο, εἰς τὰ πλευρά μου, τὸν εἶδα ἀποθνήσκοντα ὡς ἀνδρεῖον, κεκαλυμμένον ὅλον μὲ πληγὰς καὶ αἷμα· ἀλλὰ τὸν ἐξεδίκησα· ναὶ τὸν ἐξεδίκησα! » Ἐξεφώνησε δὲ μὲ τόσην σφοδρότητα τοὺς λόγους τούτους, ὥστε ἔτρεμε ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, καὶ ἦτο, σχεδὸν πνιγμένος ἀπὸ τοὺς στεναγμούς· τοὺς ὁποίους ἤθελε νὰ καταπίη βιαίως.

Ἐπράνθη κατ' ὀλίγον, καὶ στρεφόμενος πρὸς ἀνατολὰς, ὅπου ἦδη ἤρχισε νὰ ἀνατέλῃ ὁ ἥλιος εἶπεν εἰς τὸν νέον· « Βλέπεις τὸν ὡραῖον ἐκεῖνον οὐρανὸν ὅλον λάμποντα ἀπὸ φῶς; εὐχαριστῆσαι νὰ τὸν θεωρῆς; — Ναί, εἶπεν ὁ νέος, εὐχαριστοῦμαι νὰ βλέπω τὸν ὡραῖον καὶ εὐδιον οὐρανόν. — Αἱ! καλὰ λοιπὸν· ἐγὼ δὲν εὐχαριστοῦμαι πλέον, εἶπεν ὁ γέρον κλαίων θλιβερά.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἔδειξεν εἰς τὸν νέον δένδρον τι ὅπερ ἦτον ἠνθισμένον. « Βλέπεις τὸ ὡραῖον τοῦτο δένδρον; τῷ εἶπεν; εὐχαριστῆσαι νὰ τὸ βλέπῃς; — Ναί τῷ εἶπεν ὁ νέος. — Αἱ! καλὰ λοιπὸν, ἐγὼ δὲν εὐχαριστοῦμαι πλέον, ἀπεκρίθη ζωηρῶς ὁ ἄγγριος. Καὶ ἀμέσως προσέθεσεν· « Ὑπαγε, ἐπίστρεψον εἰς τὸν τόπον σου,

ἐνα ὁ πατήρ σου εὐχαριστῆται ἀκόμη βλέπων τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα, καὶ τὰ ἄνθη τοῦ ἔαρος».

— Πρίγκηψ τις, ὑπερήφανος διὰ τὴν ὡραιότητά του, τὰ γενέθλια καὶ τὰ πλοῦτη του, ὑπῆγεν ἡμέραν τινα νὰ κυνηγήσῃ εἰς τόπον ἔρημον, ἐν μέσῳ τῶν ὀρέων, ὅτε ἀπήντησε γέροντα ἐρημίτην, ὅστις καθήμενος ἐξω τοῦ κελλείου του, παρεθέρει μετὰ προσοχῆς τὸ κρανίον ἐνὸς νεκροῦ.

Ὁ Πρίγκηψ, πλησιάσας τὸν σεβάσμιον γέροντα, εἶπεν εἰς αὐτὸν μὲ τόνον σιωπτικόν. « Καλέ μου ἄνθρωπε, διατί παρατηρεῖτε μετὰ τόσης προσοχῆς αὐτὴν τὴν νεκρικὴν κεφαλὴν, τί θέλετε ν' ἀνακαλύψητε; » Ὁ ἐρημίτης ἀπεκρίθη παρατηρῶν τὸν πρίγκηπα διὰ βλέμματος σοβαροῦ, « Ἐπεθύμουν νὰ μάθω ἐὰν τοῦτο ἦναι κρανίον πρίγκηπος ἢ τινος ἐπαίτου, ἀλλὰ μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ κατορθώσω.»

— Χωρικός τις τῆς Ὀστρογοθίας εἰσήγαγε ποτὲ εἰς τὸ δικαστήριον Κάρλον τῶν ΙΑ'. βασιλέα τῆς Σουηδίας, διότι ὑπάλληλός τις τοῦ στέμματος τὸν εἶχε στερήσει τοῦ ἀγροῦ του κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν, ὡς ἔλεγεν. Ὁ βασιλεὺς ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸ δικαστήριον ὁ ἴδιος μετὰ τοῦ συνηγόρου του.

Ὁ δικηγόρος τὸν ὑπερασπίσθη εὐγλώττως, ἀλλ' ὁ δικαστὴς κατεδίκασε τὸν Κάρλον. Ὁ δὲ βασιλεὺς τόσον εὐχαριστήθη ἐκ τῆς ἀμεροληψίας τοῦ δικαστοῦ, ὥστε πάραυτα τὸν ἐπροβίβασεν. Εἰς δὲ τὸν δικηγόρον ἀτένευε σύνταξιν ἀρκετὴν, ὥστε πλέον δὲν εἶχεν ἀνάγκην τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος. Μία τοιαύτη πράξις εἶναι μᾶλλον ἀξία νὰ διατηρηθῇ ὑπὸ τῆς ιστορίας ἢ τὰ λαμπρότερα κατορθώματα.

ΠΟΡΕΪΣ

—

Η ΑΝΟΙΞΙΣ.

Ἄνθει πάλιν ἡ φύσις γλυκεῖα,

Καὶ μὲ χλόην ἡ γῆ ἐκαλύφθη,

Πανταχοῦ ἑορτὴ εἶναι μία,

Ἡ δὲ θλίψις παντοῦ ἀνελήφθη.

Ἵπὸ δένδρα σκιρτῶσιν αἱ κόραι,

Ὡς θεαὶ τῶν ἀρχαίων ἀνθρώπων,

Μετ' αὐτῶν δὲ διέρχοντ' αἱ ὥραι

Ἄνευ θλίψεων, πόνων καὶ κόπων.

Ἡ σελήνη γεῶν καὶ φωτίζει

Τοὺς δειλοὺς ἐραστὰς, καὶ ἡ αὔρα

Τὴν ὀσμὴν τῶν ἀνθέων σκορπίζει. ...

Ὅλα ταῦτα μὲ φαίνονται μαῦρα.

Τί μὲ μέλει ἂν ἀνοιξὺς ᾖναι,

Ἄν τὰ δένδρα ἀνθῶσιν ἐκ νέου.

Τὴν καρδίαν μαραίνουσι ὀδύνην

Καὶ δὲν πάλλ' εἰς τὴν θεῶν ὥραιον.

Προτιμῶ κερανοῦς, καταγιγῖδας,

Μαινομένας θαλάσσας, θυέλλας,

Μόν' αὐτὰ εἰς ψευθεΐσας ἐλπίδας

Χαρὰ εἶναι καὶ ἄπλετον σέλας.